

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

Djurberg

Teckning av V. Djurberg.

"RAGENS RIKE."

socialt - medicinskt:

BACILLSKRÄCKEN PÅ
RETUR?

Professor Arnold Josefson:

TYSTA TIMMAR PÅ SJUK-
SALARNA.

NATIONALFÖRENINGENS
UTREDNING:

1. Allmänna synpunkter.

KONGRESSEN MEDFÖRDE
ÖKAD KAMPANJ FÖR
"STATUS."

litterärt:

Bidrag av: HJALMAR GULLBERG,
ARTHUR MÖLLER, ELD m. fl.

KORSORD - SCHACK
PATIENTERNAS SPALT

E. W. JUST

FÄRGERI - BLEKERI
MERCERISATION

Handtryckning
av charmeuse

BORÅS
Tel. växel 174 65

VARUHUSET SKANDIA

Holmsgatan 4 - Telefon 120 60
Hallbergsg. 10 - Telefon 120 60

Räknar kunder inom alla samhällsklasser, därför att våra priser tilltala alla och våra varor passa alla.

Elektriska Installationsaffären

Sven Haggström - tel. aff. 100 58, bost. 117 33

Utför: Kraft- och belysningsinstallationer, lokaltelefoner och ringledningar.

Försäljer: Material o. glödlampor. **Reparationer.**

ENTREPRENÖR FÖR BORÅS STADS ELEKTRICITETSVÄRK.

Vid behov av fotografering

Kom ihåg

Atelier Wallander & Wernlund

Stora Brogatan 7 Telefon 142 01

Inlämna Edra filmrullar för framkallning och kopiering hos oss.

NYHETER FÖR HÖSTEN

I garnar, bomull - ylle. Modeller i Jumpers

— Barnkläder —

Tillförlitliga beskrivningar tillhandahållas.

GARNAFFÄREN HÄRVAN

Tel. 144 36 Vasahuset - Torggatan Tel. 144 36

VÄRMEBOLAGET

(Bengtson & C:o) - Lilla Brogatan 34

Värme- och sanitära anläggningar, varmvatten, bad- och toaletterum. **Moderniseringar.** Tillförlitliga och snabba reparationer av allt som till branschen hör. Kostnadsförslag på begäran.
Tel. 136 03, 145 50 och 145 51.

HEDERSGÅVOR

I STORT URVAL

Kungl.
Hov-
leverantör

Juvelerare **P. ANDERSONS** Eftr.

BRUNO BECKER Stora Torget, Borås

Erik Agnroths Charkuteriaffär

KARLAGATAN 31 - BORÅS

Telefon 124 85

REKOMMENDERAS

BORÅS ELEKTRISKA AFFÄR

Österlånggatan 21

Telefon 938

Försäljer allt inom branschen
Utför allt inom branschen

Borås Fabriksnederlag

Den svenska handlarekårens
förnämsta inköpskälla

Gå raka vägen till

Beklädnadsaffären CENTRUM

Österlånggatan 53 — BORÅS. — Telefon 133 59

När Ni skall ekipera Eder.

Mekaniska Verkstaden A U T O

Olofsholmsgatan 16. Tel. 116 05, 124 02, 147 41

BIL - REPARATIONER
-BÄRGNINGAR
-RESERVDELAR

LAGERBODEN, Borås

Den moderna detaljaffären för alla samhällsklasser.
Specialité **STRUMPOR - TRIKÅ.**

LAGERBODEN, Borås

Axel Hedlunds Måleriaffär

Engelbrektsgratan 17, BORÅS. — Telefon 132 42.

Infördrast kostnadsförslag!

J. A. Johanssons Eftr.

CLAES W. ANDERSSON

Glasmästeri, Glassliperi & Inramningsaffär

Lilla Brogatan 4 BORÅS Telefon 104 92

Borås Radio-Affär

Sven Erikssonsplatsen 4

Telefon 121 07

SABA och ORION Kvalitetsmottagare

Ensamförsäljare:

Radiocentralen - Andersson & Sjöblom

Allégatan 51 - Telefon 148 47

ERIK PETERSSONS GULDSEMEDSAFFÄR

Österlånggatan 5 - Borås

Tel. 133 73 (samma hus som Grand Hotell) Tel. 133 73

Rekommenderas. Välsorterat lager i allt vad till

branschen hör. Reparationer utföras.

Anlita

John V. Hanssons Elektriska Affär

vid alla förekommande elektriska reparationer och installationer av ljus och kraft. Butik - Kontor - Verkstad och Lager å **Järnvägsgatan 16 - Tel. 24 09** (ankn. bost.)

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

AUG. 1939

Utkommer en
gång i månaden
2:dra årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
JOHANNES SANDRÉN

Telefon: 41 39 99 · Postgiro 154420
Götgatan 83 II, Stockholm

"De Lungsjukas Eftervårdskommitté"
De Lungsjukas Riksförbund

Är bacillskräcken på retur?

Då man genomläser Nationalföreningens förslag till ordnande av eftervården åt de lungsjuka, styrkes man alltmera i den övertygelsen, att här föreligger en utredning, som gått till botten av problemet. Att djuploda ett problem sådant som detta, det betyder bl. a. att beskåda det även från den lungsjukes synvinkel. Det förutsätter icke blott en inlevelse i de sociala och ekonomiska frågor den genom tuberkulosen invalidiserade har att brottas med; det förutsätter också förståelse för och kännedom om vederbörandes psykiska status. Därigenom att Nationalföreningens kommitté accepterat den inställning till frågan, som De Lungsjukas Eftervårdskommitté förefränder, som ett uttryck för de lungsjukas syn på saken — vilket den också är — har utredningsmännen kunnat uppfylla just ovannämnda fordringar på grundlighet. Vid De Lungsjukas Riksförbunds kongress, varvid d:r Neander lämnade en kort redogörelse för förslaget, hälsades detsamma också med tillfredsställelse av de närvarande representanterna för landets lungsjuka. I sin helhet torde det motsvara de förhoppningar, vi ställt på detsamma och vi vilja härmed i denna tidskrift, som är det officiella organet för landets lungsjuka, till Nationalföreningen och främst till initiativtagaren av utredningen, d:r Neander, framföra vårt varma tack för det arbete, som här nedlagts till de lungsjukas fromma och för de goda resultat detta arbete medfört. Det är nu vår förhoppning, att statsmakterna med samma intresse och förståelse för saken, se till att dessa goda förslag bli förverkligade.

*

Ett av de största problemen, då det gäller de lungsjukas eftervård, är *yrkesutbildningen*. Nationalföreningen har bl. a. föreslagit ett yrkessanatorium i Spenshult, där lungsjuka, som bl. a. böra stå under uppsikt av läkare, skola utbildas i olika yrken. D:r

Neander nämnde i sitt föredrag vid kongressen, att gentemot ett sådant förslag anförts betänkligheter på grund därav, att en särskild yrkesskola för lungsjuka skulle sätta en viss stämpel på de personer, som där utbildas och deras återinpassning i samhället därigenom försvåras. Detta på grund av den bacillskräck, som frodas i samhället. D:r Neander menade emellertid, att dessa farhågor voro överdrivna och sade sig ha gjort den erfarenheten, att bacillskräcken numera icke spelade sådan roll att den kunde inverka på projektets genomförbarhet.

Från flera håll, bl. a. från centralföreningarna för lungsjuka i Malmö och Göteborg, vittnades emellertid under den följande diskussionen, att denna allmänhetens oresonliga fruktan för f. d. sanatoriepatienter, med eller utan smitta, tyvärr fortfarande är ett svårt hinder, då det gäller att hjälpa lungsjuka till arbete eller bostad.

Nationalföreningen meddelar även i sin utredning, att den verkställt en rundfråga till landets arbetsförmedlingar, huruvida personer, som vårdats på tuberkulossjukvårdsanstalt, ha avsevärt större svårigheter att få arbete genom den allmänna arbetsförmedlingen än arbetssökande i gemen. Svaren äro växlande, men enighet råder om, att vanskligheter alltid äro förenade med förmedling av arbete åt personer med mer eller mindre reducerad arbetskraft. Direktörerna för arbetsförmedlingarna i Stockholm, Linköping, Norrköping, Jönköping, Växjö, Västermik, Visby, Kristianstad, Malmö, Halmstad, Borås, Västerås, Gävle och Umeå anse situationen på det hela taget betydligt svårare för de utskrivna tuberkulösa än för den fullvärdiga arbetskraften i allmänhet. Direktören för arbetsförmedlingen i Stockholm framhåller exempelvis, att, *även om sjukdomen icke medfört nedsatt arbetsförmåga, en tidigare sanato-*

Forts. å sid. 6.

KO UR pressen

"Man talar ofta om organisationsraseriet,

men helt säkert finns det åtskilliga riksorganisationer, som ha en mindre angelägen och påtaglig funktion att fylla", skriver *Svensk Underbefälstidning* om De Lungsjukas Riksförbund och fortsätter:

De lungsjukas ställning är i olika avseenden prekär, trots allt vad som gjorts för att åstadkomma en förbättrad vård. Det är icke heller i sistnämnt avseende, som bristerna äro mest framträdande — de gälla mera den s. k. eftervården, d. v. s. konvalescenternas möjligheter att någorlunda fredade för bekymmer av olika slag ordentligt återvinna krafter och livstro och att återknyta förbindelserna med livet i samhället.

Under De Lungsjukas Riksförbunds kongress lämnades, påpekar tidningen, en redogörelse för Nationalföreningens betänkande i just dessa frågor.

De i detta sammanhang föreslagna åtgärderna äro av ganska stort intresse för manskapspersonalen vid försvarsväsendet. Lungtuberkulosen har skördat många, många offer inom dess led och ett mycket stort antal av de årligen kassationsavskedade ha skilts från sin anställning därför, att de drabbats av denna sjukdom. De för tbe kassationsavskedade gå i regel en mycket dyster framtid till mötes. Bland de minst konkurrenskraftiga befinna sig som ovan visat de personer, vilka icke ha några anknytningspunkter till något av förvärvslivets områden och som icke ens ha en teoretisk chans att söka kontakt med sin föregående arbetsgivare. De befinna sig i sin egenskap av f. d. stamanställda också i den situationen, att de icke under sin tjänst kunnat grundlägga någon pensionsrätt, som ger möjlighet till sjukpension.

Därtill äro de relativt unga människor, och det måste kännas särskilt hårt att se framtidsmöjligheterna så fullständigt raseras redan i mannaålderns begynnelse.

Initiativet till Nationalföreningens utredning

har kommit från de lungsjukas eftervårdskommitté, som genom en rad framsällningar till olika myndigheter framhållit nödvändigheten, icke minst ur skyddssynpunkt, av en effektiv och mera värdig eftervård åt de sjuka utom ramen av vanlig fattigvård, skriver tidningen *Östgöten* i en ledare den 31 juli.

Vi måste emellertid meddela, att vår uppvaktning hos Medicinalstyrelsen, varvid framställningarna i eftervårdsfrågan framfördes, visserligen beslöts i slutet av 1936 men icke ägde rum förrän den 2 febr. 1937. Dr Neanders skrivelse till Nationalföreningen i samma fråga är daterad den 20 jan. 1937.

Däremot ligga de *synpunkter*, som av De Lungsjukas Eftervårdskommitté framförts i eftervårdsfrågan, till grund för Nationalföreningens utredning —

detta enligt ett uttalande av dr Neander i *Soc.-Dem.* den 26 april 1938.

Visserligen har denna sak i praktiken icke någon större betydelse. Nationalföreningens verksamhet är så känd och välkänd, att den sannerligen icke behöver någon extra "reklam" från vår sida, och vad De Lungsjukas Eftervårdskommitté och De Lungsjukas Riksförbund utträttat och utträttar till de lungsjukas bästa borde vid det här laget vara tillräckligt känt av allmänheten. Det samarbete, som i eftervårdsfrågan ägt rum mellan Nationalföreningen och De Lungsjukas Riksförbund har visat sig vara fruktbarande för gemensamma intressen, och det är vår förhoppning, att detta goda samarbete skall få fortfara.

Privatgeschäften i de lungsjukas namn.

Med anledning av den resolution mot de tidningsföretag, som här i landet ockra på allmänhetens medlidande med de lungsjuka, vilken antogs på Riksförbundets kongress den 15—16 juli och vari De Lungsjukas Riksförbund tog avstånd från dessa tidningar, bl. a. "Sanatoriebladet" och "Den Lungsjukes Tidning", skriver *Smål. Alleh.* bl. a.:

Det tråkiga är, att riksförbundet på många sätt blir skadat på grund av det sätt som försäljningen av ovan omtalade publikationer blir gjord. Det är till största delen s. k. nasaretyper, som till omväxling med skosnören och kammar åtager sig att försälja dessa publikationer. I vissa fall kanske dessa försäljare är f. d. lungsjuka, men den största delen är det icke men ger sig lika väl ut för att vara det, detta för att lättare vinna allmänhetens medlidande och få sin tidning såld. Kongressen fäste i sin antagna resolution också uppmärksamheten på att förbundet icke har något som helst att skaffa med tuberkulosvårdens sociala riksförbund.

Det skulle vara mycket vunnit, slutar den citerade tidningen, om den allmänhet, som läser detta, hade ovanstående i minnet till nästa gång tidningsförsäljare som tillhandahåller ovanstående omnämnda tidningar knacka på dörren.

*

"Det finns", skriver *Aftonbladet* med anledning av Riksförbundets kongress, "vilket också påtalades vid mötet en viss privatrörelse som bl. a. genom utgivandet av publikationer söker skaffa medel för olika ändamål. Man talade om ocker på de lungsjukas öde och det är möjligt att här förekommer ett utnyttjande, som icke är av det rätta slaget. Men förekomsten av sådant vittnar om att det frodas mycket elände kring sanatoriepatienter, vilka icke kunnat inordnas i arbetslivet. Här finns, och den lever kanske framför allt i Stockholm, en slum av lungsjuka, som måste saneras. Och det går inte utan ordnat arbete."

De lungsjuka böra få slippa leva som understödstagare.

Arbetsförmågan bör tillvaratagas så att den tuberkulöse blir i stånd att försörja sig själv.

Nationalföreningens utredning är mycket omfattande.

*Utredningens ordf.,
f. gen.-dir. N. Hellström.*

Som vi i föregående nummer kunde meddela, föreligger nu Nationalföreningens mot tuberkulos med intresse motsedda utredning angående förbättrad tuberkuloseftervård. Vi lämnade i julinumret ett kort referat av densamma — utredningen omfattar 278 trycksidor — men lovade att i kommande nummer återkomma med utförligare artiklar. Vi göra med nedanstående artikel början i denna serie, som omfattar ett sammandrag av de viktigaste synpunkterna i denna utredning.

Nedanstående är ett referat av utredningens första kapitel: "Allmänna synpunkter".

1. Allmänna synpunkter.

Trots tuberkulosens i stort sett kontinuerliga tillbakagång i vårt land under senaste årtionden, kvarstår sjukdomen fortfarande som ett mycket allvarligt hot mot vår folkhälsa. Det har med hänsyn till, att icke förrän i år anmälningsplikt beträffande fall av tuberkulos föreskrivits, hittills icke varit möjligt att på ett tillfredsställande sätt statistiskt belysa sjukdomens förekomst (dess morbiditet). På goda grunder anses emellertid morbiditeten vara ungefär tio gånger så stor som antalet dödsfall per år. Med utgångspunkt härifrån kunna dödlighetssiffrorna ge en ungefärlig föreställning om det antal sjukdomsfall vi ha att räkna med. År 1935 avledo i tuberkulos här i riket 5,999 personer, därav i lungrot 5,014. Som jämförelse kan nämnas, att motsvarande siffror inom cirkulationsorganens stora sjukdomsgrupp utgjorde 16,917, medan ålderssjukdomarna föranledde 9,296 dödsfall samt kräfta och andra svulster 9,052. Infektionssjukdomarna vålla i vårt land omkring 9,000 dödsfall årligen, av dessa komma således icke mindre än drygt två tredjedelar på tuberkulosen.

För att rätt förstå den ödesdigra roll, som tuberkulosen spelar såsom folksjukdom, är det icke nog, att dess stora spridning tages i betraktande. Två andra förhållanden äro härvid även av stor vikt, nämligen åldersfördelningen och invalidiseringen inom de åldrar, som äro av den största betydelsen för individens förvärvsarbete. 1935 uppgingo dödsfallen i tuberkulos inom åldersgruppen 20—60 år till c:a 69 proc. av samtliga dödsfall i denna sjukdom. Det är vid detta förhållande att vänta, att även den av tuberkulosen orsakade invaliditeten skall göra sig starkast gällande under tidigare levnadsåldrar. Detta bestyrkes också av den utredning av invaliditetsorsakerna, som 1928 års pensionsförsäkringskommitté verkställt på grundval av pensionsansökningar, inkomna till Pensionsstyrelsen under första halvåret 1928. Enligt denna utredning kommo tuberkulösa lungsjukdomar i första rummet under ål-

dersperioden 20—34 år, och i andra rummet under åldrarna 15—19 och 35—44 år; vid åldern 45—49 år intogo de den tredje och i nästföljande 5-årsperiod den femte platsen. Högsta procenttalet — 35,2 — kom på åldersgruppen 20—24 år.

Tuberkulosen intager en särställning bland invalidiserande sjukdomar.

De anförda uppgifterna torde vara tillfyllest för påvisande av att tuberkulosen intager en särställning bland de ur invaliditetssynpunkt viktigaste sjukdomarna, därigenom att invaliditeten företrädesvis drabbar de åldrar, under vilka individen i allmänhet påbörjat sin yrkesutbildning eller inträder, respektive nyligen inträtt, i förvärvsarbete. Den av tuberkulosen orsakade invaliditeten utmärker sig även i det avseendet — särskilt gäller detta lungtuberkulosen — att sjukdomen mycket ofta pågår eller är restläkt med fara för återfall, under det att vid t. ex. den för ungdomsåren så ödesdigra invaliditeten efter barnförlammningssjukdomen denna är utläkt och resulterat i lyte av en eller annan art. En annan och ännu viktigare skillnad mellan lungtuberkulos och praktiskt taget alla andra invalidiserande sjukdomar är, att tuberkulosen ofta är smittsam under hela eller större delen av sitt förlopp.

Eftervården hittills försummad.

De omfattande åtgärder samhället vidtagit mot tuberkulosen ha väsentligen inriktat sig på vård av de sjuka och på förebyggande av sjukdomens utbredning. Eftervården måste — framhåller utredningsmännen — däremot, framförallt vad dess sociala uppgifter beträffar, betecknas som ett obearbetat område. Eftervårdshjälpen har i regel inskränkts till, att dispensärerna understött de tuberkulösa vid deras hänvändelse

till samhällets hjälporgan och sökt samarbete med dessa samt i mån av tillgångar lämnat sitt klientel hjälp i form av kontant understöd eller in natura. Det må dock erinras om, att man prövat andra vägar för att söka lösa eftervårdsfrågan. Nationalföreningen inköpte sålunda år 1909 gården Blinkarp i Skåne för att driva denna som lantbrukskoloni för 25 à 30 tuberkulösa. Denna koloni upphörde emellertid efter några år. Försök, som senare igångsatts för att på annan lämplig plats få till stånd en arbetskoloni för tuberkulösa ha också strandat.

Härefter lämnas en redogörelse för de framställningar om åtgärder för en förbättring av de tuberkulösa försörjningsförhållanden, som gjorts till olika myndigheter under årens lopp. Däribland märkes herr Wahls bekanta motion i riksdagen 1923 och en motion om yrkesutbildning av lungsjuka av herr Lindberg i Umeå, som framlades i riksdagen 1937 samt slutligen De Lungsjukas Eftervårdskommittés framställning i eftervårdsfrågan till socialministern 1937.

Det inledande kapitlet i utredningen avslutas med följande uttalande av utredningsmännen:

”Den genomgående grundprincipen för vår utredning och för de åtgärder, som nedan anbefallas, är att arbetsförmågan bör i möjligaste mån tillvaratagas och utvecklas, så att den tuberkulöse blir i stånd att försörja sig själv eller bidra här till i den utsträckning, hans hälsotillstånd medger. Endast den vård och behandling, som icke blott syftar till att åter-skänka den sjuke hälsa utan även uppställer som sitt mål att göra honom till en duglig samhällsmedlem, kan från samhällets och individens synpunkt betraktas som tillfredsställande. Det ligger emellertid i sjukdomens natur, att dessa syftemål ofta icke kunna helt uppnås. Men även då så icke kan ske, böra åtgärder vidtagas för att bereda den tuberkulöse möjlighet och tillfälle att i förvärvssyfte utnyttja sin arbetsförmåga. Har han vid insjuknandet icke utövat yrkesarbete eller motsvarar hans hälsotillstånd icke längre de krav, hans forna yrke ställer på honom, är det därför högeligen angeläget, att han förvärvar färdigheter anpassade efter hans kroppskrafter och förutsättningar i övrigt. Det förhållandet att vissa tuberkulösa under långa perioder, ofta under hela sitt återstående liv, utgöra för omgivningen farliga smittkällor, begränsar i hög grad deras rörelsefrihet och betager dem i högre eller lägre grad möjligheter till återgång i arbete under vanliga villkor och förhållanden. Då denna begränsning är betingad i främsta rum av samhällshänsyn, måste det vara det allmännas plikt att sörja för att detta intrång icke göres större och mera betungande än smittskyddet i och för sig oundgängligen kräver. Uppenbarligen kunna förhållandena gestalta sig så att ett sådant krav blir svårt att nöjaktigt tillgodose både ur den sjukes och omgivningens synpunkt. Även nu ifrågavarande del av tuberkulosklientelet bör emellertid i största möjliga utsträckning beredas tillgång till arbete och sysselsättning så att de kunna känna sig som arbetande medlemmar i samhället och

bli besparade att, förrän sjukdomen tvingar därtill, hänvisas att leva helt som understödstagare.

Självfallet bli de åtgärder, som fordras för ernående av här uppställda mål, för olika grupper av ifrågavarande klientel mycket olikartade. Vi återkomma härtill.

Svårigheten att helt överblicka olika åtgärders verkan och praktiska betydelse samt hänsyn till ekonomiska konsekvenser ha manat oss att i möjligaste mån anknyta de åtgärder, som i det följande föreslås, till redan förefintliga organisationer på de olika områden utredningen berör, och att begränsa dem inom en enligt vår mening skäligen kostnadsram.

Vägledande för våra överväganden hava i väsentliga avseenden varit uppgifter, som enligt särskilda frågeformulär inhämtats från såväl tuberkulossvårsvårdsanstalterna som dispensärerna runt om i landet. Som en första avdelning av nedanstående framställning lämnas därför redogörelse för resultatet av denna enquête.

Det förhållandet, att en omfattande utredning angående det allmännas hjälp- och understödsverksamhet i dess olika former för närvarande pågår, har väckt en viss betänksamhet att vid sidan av denna utarbete förslag med hänsyn enbart till de tuberkulösa. Enär det förstnämnda utredningsarbetet är synnerligen omfattande och det därför kan förväntas draga avsevärd tid, innan nya bestämmelser kunna utfärdas, och enär angelägenheten av förbättrade förhållanden för de tuberkulösa synes oss trängande, ha vi funnit övervägande och mycket starka skäl tala för fullföljande av vårt uppdrag — detta så mycket mer som de förslag, vartill vi kommit, synas kunna förverkligas oberoende av de förslag, vilka må komma att framläggas av socialvårdskommittén.”

Är bacillskräcken på retur?

Forts. från sid. 3.

rievistelse kan verka hindrande vid sökande av arbete och detta främst på grund av risken för recidiv. På flera av arbetsförmedlingens avdelningar — såväl manliga som kvinnliga — har denna erfarenhet gjorts, att även vid tillfällena, då vederbörande avdelning kunnat rekommendera en f. d. tuberkulossvår som fullgod arbetskraft, har arbetsgivaren visat sig obenägen att anställa en sådan sökande. Vissa fördomar angående smittrisk etc. torde — framhålls det slutligen i svaret — härvid spela en viss roll.

Direktören i Visby betonar även denna sista omständighet och förklarar rädslan för smitta vara i tilltagande.

Detta är i sanning betänkliga fakta. Vid förfrågan hos institutioner, som syssla med placering av partiell arbetskraft ha vi erfart, att dessa ha samma uppfattning i frågan. De farhågor, som av oss framställts i detta avseende, torde alltså icke vara överdrivna. Det är därför nödvändigt, att bacillskräcken accepteras som en betydelsefull faktor vid utformningen av det slutliga förslaget till yrkesskola — sanatorium. Det må f. ö. framhållas, att detta i Nationalföreningens utredning med rätta betecknas som ett experiment.

J. S—n.

Ett glas

RAMLÖSA

den idealiska törstsläckaren

TYSTA TIMMAR PÅ SJUKSALARNA.

Prof. Arnold Josefson.

Av Professor ARNOLD JOSEFSON.

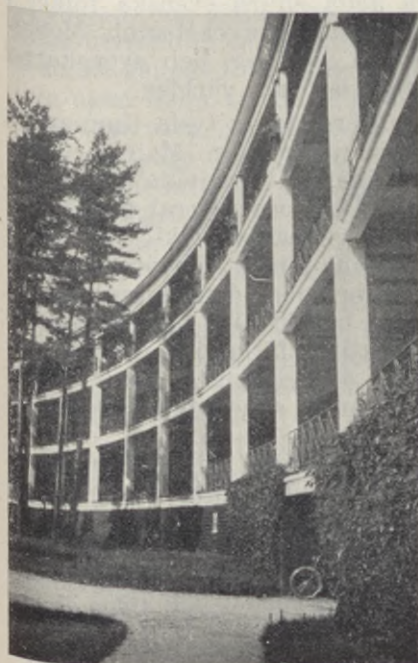
Lägger sjukvårdaren handen på sitt hjärta och frågar, huruvida de sjuka under sjukdomen såväl som under tillfrisknandet verkligen beredas den vila, som bör ingå i en förstklassig sjukvård, måste han tyvärr ofta besvara den frågan med nej. Jag skall nu ej närmare ingå på detta svar, då det gäller sjuka, vilka vårdas i sina hem. Deras antal har sjunkit, dels på grund av det växande förtroendet för sjukhusvården, dels till följd av den ökade trångboddheten bl. a. Utrymmets begränsning tvingar mig att uttala mig endast om förhållanden och önskemål inom våra sjukhus. Från dessa anstalter kan jag återropa en 40-årig erfarenhet. Utvecklingen inom sjukvården i vårt land har försiggått med jättesteg. Den svenska sjukhusvården befinner sig för närvarande på så hög nivå, att den utan att förringas i värde väl tål vid att även offentligt synas i fogarna. Flera gånger har från sakkunnigt håll framhållits, att vistelsen på sjukhuset — särskilt i fall det gällt på allmän sal, men även eljest — onödigtvis tagit skada av yttre störningar, till men för särskilt de svårt sjuka. På många håll ha emellertid energiska försök gjorts att förbättra förhållandena. Längst synes man hava kommit på tuberkulossanatorierna, där, så länge jag minns, dagligen tillämpats s. k. tysta timmar. Sanatoriesalarna äga framför andra sjuksalar det föredraget, att omsättningen av de sjuka här är ringa; vårdtiden per individ är i genomsnitt mycket längre än på lasarett.

ten. Beläggningen på sanatorierna sker i ett helt annat tempo än på dessa senare, där lugnet på sjukrummen kan störas nästan vilken tid som helst på dygnet. Hastigt insjuknade, s. k. olycksfall, ofta mycket störande sådana, måste oberoende av tiden omedelbart intagas. Genom att läkaren tillser, att å de större salarna om möjligt de närmast ingången stående bäddarna hållas lediga för natten, kan han förhindra, att under denna tid alla inneliggande störas, när en ny patient införes. Oriktig är uppgiften, "att det ej förekommer på moderna sjukhus, att på natten personer inläggs i ett rum, där andra ligger." I de framtida sjukhusbyggena måste ingå mindre upptagnings- och observationsavdelningar, där de sjuka sorteras eller få avvakta morgonens inträde.

Under min tjänstgöring vid Sabbatsbergs sjukhus införde jag tysta timmar på flera av mina avdelningar. Resultatet var utmärkt. Översköterskan vid en kvinnlig avdelning fällde nyss följande omdöme: "När de sjuka vant sig vid den tysta timmen, satte de stort värde på den." Efter vad jag inhämtat, förekomma tysta timmar numera alla dagar vid både Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och vid länslasarettet i Örebro. Vid Maria sjukhus i Stockholm äro tysta timmar införda å en av de kirurgiska sjuksalarna. Tanken tyckes vara på väg att bliva populär. Om dess upprinnelse vet jag intet.

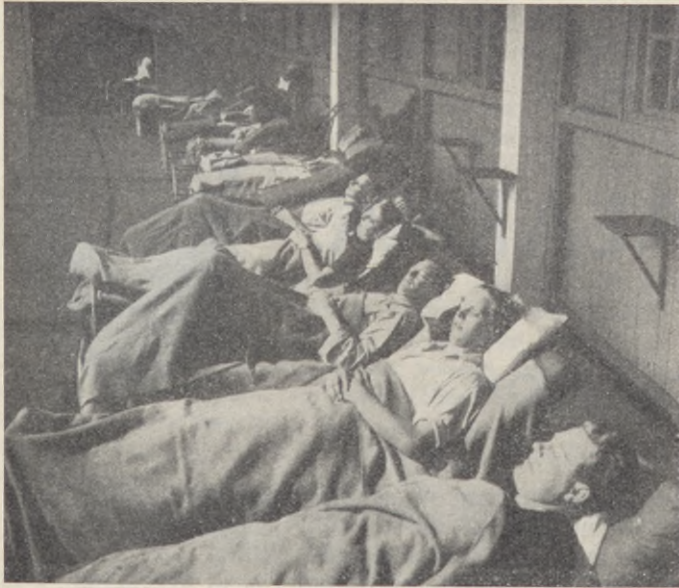
I en lärarisk diskussion i Svenska Läkaresällskapet 1936 om sömnförhållandena på våra sjukhus har redan vikten betonats av den ej för tidiga morgonväckningen, vikten av de sjukas fördelning ur synpunkten störande eller ej och av ökade isoleringsmöjligheter. Vad åtminstone jag saknade i denna diskussion, var emellertid frågan om huru större lugn skulle kunna beredas åt de sjuka även under dagen. Man måste ihågkomma, att på en större sjuksal detta lugn till följd av tingens ordning måste störas på annat sätt än i rum, där flera friska personer sammanbo. Den sjuke måste sålunda å sjukhusen genomleva oundvikliga och ofta oväntade händelser, vilka åtminstone på känsliga sinnen kunna verka både upprivande och nedslående. Inför andras tunga öden kan det vara svårt att bevara sin optimism.

Dess bättre är på de flesta av våra lasarett en ran-

En vilans högberg.
— Ligghallen på
Söderby sjukhus.

"Tysta turen". (Söderby sjukhus.)

sonering genomförd av besök hos de sjuka. Dessa besök, om vilkas värde de lärda tvista, äro numera sålunda å många håll doserade med nästan samma noggrannhet som läkemedlen. Läkaren vet mycket väl, huru mycket eller rättare sagt huru litet många sängliggande sjuka tåla att störas, en vetskap som lett till:

1) att besökstiden å många sjukhus begränsats till endast vissa dagar i veckan;

2) att de besökandes antal per sjuk inskränkts till två per gång. Under den s. k. besökstiden går det icke desto mindre ofta mycket livligt till i sjukrummet, varför även en del patienter med glädje se, när besökstiden är förbi.

Jag skulle kunna vittna om, huru — om också undantagsvis — vissa besökare verkat störande på just dem, vilka de i sin stora välvilja besökt.

På mina avdelningar åtföljdes besökstimmarna omedelbart av den tysta timman. Många sjuka föllo då i sömn, ett talande vittnesbörd om besökstidens tröttande inverkan. På sjukhus, där s. k. undersökningsrum saknas, bliva de ofta långa och på kvällen återkommande läkarronderna med de många undersökningarna å salen tröttande även för den undersöktes grannar. Samtalet vid sjuksängarna avlyssnas därvid ofta begärligt som en slags underhållning i den s. k. enformigheten, om vilken så ofta talas bland de inträdessökande. Numera, då radiolurarna användas så flitigt av de sängliggande, kan den sjuke friare än förr avlyssna de röster han *själv* önskar höra, och *själv* utvälja talare. Ej sällan har jag funnit lyssnare sovande med lurarna på — en slags tyst timme mitt på ljusa dagen. Jag är sålunda fullt medveten om att det finns personer, på vilka underhållning t. o. m. kan verka sövande.

Behovet av största möjliga lugn och ro till sjuka av alla de slag behöver ej närmare belysas. En på sjuksalen nyinlagd har sällan modet eller hågen att klaga på övriga inelligande, störande sjuka. Utan

att knysta genomlider han både högljudda samtal och yttranden, vilka på grund av deras innehåll kunna störa och oroa. Någon stund på dagen måste man unna den sjuke att få vara alldeles för sig själv; sålunda avnjutande den stora tystnad, som kan skänka meditationens sinneslugn och fjärra tankarna från yttervärlden med allt det slitande jäkt och starka larm, som där hålla sinnena i spänning. Vi leva i teknikens århundrade. En framstående dansk lärd religionshistoriker har nyligen uttalat, att nutidens folkhymn är en maskinernas bullrande "pilgrimssång". Är så fallet, förstår man lätt människornas längtan tillbaka till naturen, till jorden.

Skall tanken kunna svinga sig mot högre plan, kräves alltid avkoppling. Och under olycksdagar — dit sjukdomstunderna ju räknas — stegras förvisso behovet av fördjupning och stilla eftertanke. Många människor ha ju ett *ständigt* inre behov av andlig lyftning. En dagligen återkommande tyst timme ger åt sådana sjuka möjlighet till själslig återhämtning, detta utmärkta medel till raskare tillfrisknande och ökad kraft att bära lidande. För sjuka, vilka under f. m. stundom dagligen genomgå tröttande undersökningar eller behandlingar, blir en senare tyst timme en rekreationsstund av högt värde. För de nervöst sjuka, en mycket stor procent av sjukhusfallen, men även för andra kunna tysta timmar under dagen medföra en rogivande sömn och på så vis rent av verka sjukdomsförkortande. Sömn torde få anses livvärdig med näring. Härtill kommer, att sömnlösheten, att döma av sömnmedelsförbrukningen, är enorm här i landet. I vårt glest befolkade land, där det välkända svenska lugnet länge betecknats som ett sårmarke, visar statistiken skrämmande siffror. Jag påminner om nyligen lämnade sifferuppgifter på förbrukning enbart av bromural. Om detta missbruk ej stävjes, komma dessa siffertal snart upp till samma höjd som de i dagarna framlagda uppgifterna om bruket av acetylsalicylsyra. År 1937 beräknades det sistnämnda till 30 gram, d. v. s. 60 tabletter per individ årligen. Och detta ehuru svenska folket i denna stund kan betecknas som mycket sunt. Medellivslängden är alltjämt i stegring, och svenskarna höra till de mest långlivade folk i världen.

Helt visst kan genomförande av tysta timmar på vissa sjuksalar bjuda på svårigheter. Man har dock skäl att då stundom fråga sig, huruvida själva arbetet på avdelningen är så bra organiserat, som önskvärt är. Allmänt beaktas visserligen vikten av regelbunden ordning inom både slutna och öppna sjukvård, men helt visst beror inom den slutna vården nästan allt på villigheten och kraften hos de ledande att tillse, att föreskrivna tider följas i möjligaste utsträckning. Vikten av, att ledningen därvid själv tjänar som föregångsexempel, synes mig onödigt att framhålla.

Min tanke går tillbaka till mina ungdomsår, då vi unga, både läkare och sköterskor, ofta *väntade* bort stor del av vår dyra arbetstid.

Sjukhusarbetet kan taga skada av uppskov från den ena timmen till den andra. Huru stor förryckning i detta arbete, som inträder, i fall tider ej respekteras, när den nya sjukhuslagen med dess tids-

Forts. å sid. 10.

Kongressen medförde livlig kampanj för "Status"

Ökad efterfrågan från sanatorier och återförsäljare.

— Ännu återstår dock mycket att göra!

Åtgärder mot privatgeschäft i de lungsjukas namn diskuterades vid kongressen.

I referatet från Förbundskongressen i föregående nummer omnämndes i korthet den diskussion i tidningsfrågan och om de åtgärder, som borde vidtagas mot de privata "tidningsgeschäfte", som ockra på allmänhetens medlidande med de lungsjuka, som därvid förekom.

Denna diskussion inleddes av redaktören för Förbundets tidskrift *Status*, J. Sandrén, som meddelade några siffror beträffande tidskriftens spridning och ekonomi. Tal. meddelade bl. a., att *Status* månadsnummer under nuvarande förhållanden och med nuvarande upplaga icke gick helt ihop. För att månadsupplagan skulle bära sig, fordras en upplaga på minst 10,000 ex., och det borde vara Förbundets medlemmar angeläget att tillse, att upplagan fick denna storlek. För många föreningar vore det kanske icke möjligt att ytterligare öka rekvisitionerna, bl. a. av det skälet, att vederbörande sanatoriums ledning icke tillät, att tidskriften såldes utanför sanatoriet eller att patienterna å en del sanatorier icke hade möjlighet att ordna sådan försäljning. Beträffande många patientföreningar kunde man dock förutsetta, att dessa hade möjlighet att höja sin del av upplagan, och detta vore också för Förbundets fortsatta utveckling nödvändigt. Bl. a. borde man försöka att genom f. d. patienter på resp. sanatorier få tidningen mera spridd. För den intresserade borde detta icke vara ogörligt. Som exempel ville tal. framhålla, att Sjö-Gunnarsbo Sanatoriums patientförening tagit initiativet till att tillskriva f. d. patienter på sanatoriet och på så sätt skaffat flera återförsäljare. Samma sanatorium hade också en plan att genom utsändande av cirkulär och provnummer till f. d. patienter värva prenumeranter på tidskriften. Gustaf Björkander, Växjö, hade, trots att han största delen av de sista åren vistats å sanatorier, skaffat inte mindre än 28 underombud, som försälja 5 å 10 ex. var i månaden.

Tal. uttryckte Förbundets tacksamhet till landets patientföreningar för, vad som hittills genom dem blivit gjort för tidskriften och tack vare vilkas garantier densamma kunnat komma till stånd.

I samband med tidningsfrågan påpekade tal., att tidskriften och Förbundet haft mycket besvär och tråkigheter på grund av de privatgeschäfte, vilka här i landet existera genom att ockra på allmänhetens

medlidande med de lungsjuka. Bland dessa märktes främst det s. k. "Sanatoriebladet", som utgives här i Stockholm och "Den lungsjukes tidning", som utgives i Malmö. Det är tydligt att något måste göras för att upplysa allmänheten om, att vi icke stå bakom eller stödja dessa tidningar utan att vårt organ är *Status*. Tal. föreslog att detta borde ske genom ett meddelande från kongressen till T. T. Tidpunkten härför vore ju nu lämplig, och det vore dessutom vår plikt mot våra medlemmar att upplysa allmänheten om rätta förhållandet beträffande dessa privatgeschäfte.

Den härför följande debatten gav många drastiska exempel på hur dessa försäljare av ovannämnda privata "sanatorietidningar" gå fram. Centralföreningarna för lungsjuka såväl i Göteborg som i Malmö hade haft mycket tråkiga erfarenheter av dessa försäljares framfart — i Malmö hade man redan tidigare måst upplysa pressen om att centralföreningen i Malmö icke hade något att skaffa med "Den Lungsjukes Tidning". Från Stockholm meddelades bl. a., att "Sanatoriebladets" försäljare t. o. m. beskyllt De Lungsjukas Riksförbund för att "icke ha redovisat donationer och bidrag". Från alla håll av landet vittnades om de tråkiga metoder, som användas av dessa tidningars ombud, och samtidigt restes bestämda krav på att något genast måste göras för att om möjligt rätta till dessa missförhållanden. Först och främst måste allmänheten upplysas om, att De Lungsjukas Riksförbund icke har något som helst att skaffa med dessa tidningar utan att Förbundets enda organ är *Status*, som utgives av Förbundets verkställande organ, De Lungsjukas Eftervårdskommitté i Stockholm.

Från ett sanatorium i Blekinge omtalades, att "Den Lungsjukes Tidning" i sin korrespondens med sanatoriet givit sig sken av att ha förbindelse med

E V E

margarinet till allt

drygt
billigt
näringsrikt

i kooperativa butiker

Glada melodier —
Vackra inspelningar på

Sonora
— den svenska skivan

I musikaffärerna

1:65

Riksförbundet. I ett brev hade sålunda uppgivits, att tidningen stod under kontroll av Konvalescentföreningen i Lund, "vilken i sin tur är ansluten till vårt eget riksförbund i Stockholm."

Med anledning härav meddelade Konvalescentföreningens i Lund *befullmäktigade* ombud, att föreningen erbjödits pengar av "Den Lungsjukas Tidning" om den ville låna sitt namn åt densamma. Som föreningen befann sig i en mycket prekär ekonomisk situation, hade den accepterat. *Tal. beklagade livligt detta förhållande men hoppades, att "saken kunde rättas till".*

Kongressen beslöt slutligen enhälligt, att antaga den resolution, som återgavs i föregående nummer och vilken nu influerades i ett stort antal tidningar i Stockholm och landsorten. Resolutionen är införd som annons å annat ställe i detta nummer.

*

Kongressen har bl. a. medfört, att ett ökat intresse och arbete för *Status* gjort sig märkbart å ett stort antal sanatorier. Upplagan går nu i höjden, och därtill bidrager väl också, att allmänheten allt mera fått upp ögonen för Förbundets och tidskriftens berättigade existens och för det arbete som tack vare den senare kunnat utföras till de lungsjukas bästa. Ännu återstår dock mycket arbete innan tidskriften fått den upplaga, som är nödvändig för att Förbundets fortsatta utveckling ekonomiskt skall kunna säkras, och vi vädja därför till våra medlemmar och ombud på sanatorier och annorstädes att ytterligare öka försäljningen av *Status*.

Som ett efterföljansvärt exempel kan nämnas att Patientföreningen i Målilla sanatorium — trots att den har sin egen pigga tidning, "Moliljan", att arbeta för — igångsatt en livlig agitation för *Status* i Småland. Föreningen har planer på att tillsätta en särskild kommitté, till vilken all försäljning inom och utom sanatoriet skall centraliseras. Löts patienter ha skaffat oss goda försäljare i Sörmland och från flera andra sanatorier har ingått förfrågningar, hur man på bästa sätt bör lägga upp en kampanj för *Status*.

Allt detta är löftesrika tecken, som vi hälsa med glädje och tacksamhet. Kom ihåg, att av tidningens existens beror Förbundets arbete! Det är varje medlems plikt att arbeta för *Status* spridning.

Alla upplysningar om kommissionärsvillkor o.s.v. erhållas från vår expedition, Götgatan 83, Stockholm.

Tysta timmar på sjuksalarna.

Forts. från sid. 8.

begränsningar i arbete trätt i kraft, är omöjligt att förutsäga. Sannolikt kräver den nya ordningen vissa restriktioner inom alla grupper i sjukvården. Följes dagsprogrammet för arbetet å sjuksalen noga, borde en tyst timme lätt kunna komma med, trots att — detta medgives gärna — hela sjukvårdstekniken är vida mera komplicerad nu än förr. Hela takten inom våra lasarett — sannolikt utan undantag — är alldeles för uppjagad. Med en välbehövlig ökning av läkarekrafterna skulle helt visst denna takt kunna något hejdas — till gagn både för de sjuka och för hela sjukvårdsarbetets kvalitet. De numera ökade anspråken på personalen på grund av de många nya undersöknings- och behandlingsmetoderna kräva även dennas utökning. Slutligen synes mig införandet av tysta timmar visst icke behöva leda till ändring av väcknings- och släckningstiderna. Vore så fallet, bleve förslaget säkert ovälkommet.

Någon frågar kanske nu, varför denna fråga dryftats i radio inför allmänheten och ej inför ett slutet läkareauditorium. Svaret är enkelt nog. I all modern sjukvård kräves ett samarbete mellan läkaren och den sjuke. Den senare vill veta, varför en del åtgärder genomföres, vilka kunna synas stränga. Merendels är det lätt att få de sjuka på sin sida. Om sålunda tysta timmar mera allmänt infördes vid lasaretten — märk väl även å privatavdelningarna — är jag viss om, att åtgärden skulle omfattas av de sjuka med förståelse. Om förståelse föregår reformer, kunna dylika genomföres smärtfritt och lekande lätt, särskilt när som i detta fall ingen kan ta skada. Och till sist kan måhända tanken om tysta timmar på sjukrummen tränga in även till alla dem, vilka vårdas i sina hem. Många sådana besvärar i denna stund av refande hostanfall. Erfarenheten har sannolikt redan lärt dem, att tystnad kan förebygga, och att samtal kunna framkalla nya hostanfall.

(Referat av ett föredrag i radio, vilket sedermera varit publicerat i Sv. Läkartidning.)

Sandträsk behöver mera pengar. Direktionen för sanatorierna i Sandträsk, Boden och Antnäs höll sitt senaste sammanträde i Antnäs. Det var företrädesvis förslagen till stater för kommande budgetår, som behandlades. De väsentligaste förändringarna i staterna, jämfört med innevarande år, sammanhänger med landstingets beslut rörande arbetstidsregleringen. Sålunda har lönestaten för Sandträskanstalten ökat med nära 30,000 kr., däri dock inräknat en ny läkartjänst, en apotekssköterska, en barnsköterska, ytterligare tre sjukhusbiträden samt ett skrivbiträde.

Statförslaget för Sandträsk gård balanserar på något över 18 tusen kronor med en beräknad behållning på 3,000 kr. Ett jordbruk bär sig alltså! Men så får gården också sälja 35,000 kg. mjölk åt anstalten för 26 öre pr liter, varjämte skogen avkastar 5,000 kronor.

ÖNSKENÄTTER

*Pass på, när stjärnor falla i augusti;
ty skynda dina läppar att ge namn
åt vad du önskar dig och har din lust i,
så faller det med stjärnan i din famn!*

*Säg ordet pengar, när en stjärna dalar!
Och du får pengar, så det räcker till.
Säg kärlek! Och en kvinna dig hugsvalar.
Säg makt! Och du kan uppnå vad du vill.*

*Sist med befrielse från varje önskan
må som din önskans yttersta symbol
slocknande falla på din grav i grönskan
en stjärna som är stjärna utan mål!*

*I mörka leran fastna dina sulor;
du kryper som en hund på denna jord
och matas i augusti med de smulor,
stjärnorna kasta från sitt rika bord.*

Hjalmar Quisberg

Jan Olsson

En Annat

I ett brev till redaktionen

har en av våra ombud i landsorten föreslagit att vi skulle anordna en pristävling i försäljning av "Status". Det skulle, menar brevskrivaren, stimulera våra återförsäljare till ökad aktivitet.

Förslaget låter nog bra, men tyvärr går det inte att genomföra då det gäller en sådan tidning som "Status". Våra "kommissionärer" utgöres till stor del av patientföreningar landet runt, och många av dessa ha givetvis inte samma möjlighet, som en "fri" försäljare att arbeta för tidningen. Och förutsättningen för en tävling bör ju vara att samtliga deltagare ha samma förutsättningar. Eller hur?

Tack emellertid för uppslaget! Det är glädjande att se, att landets lungsjuka allt mera få upp ögonen för betydelsen av, att "Status" får en större spridning. Varje uppslag och handtag, som kan hjälpa oss här till, mottaga vi med tacksamhet.

Slutligen

en liten berättelse från sjukhuset.

Patienten: — Har jag några utsikter att gå igenom den här sjukdomen, doktorn?

Doktorn: — Åjo, för all del, men jag skulle inte vilja råda er till att börja läsa någon följetong.

Juan.

"Allmänbildningen"

sattes åter på prov i vårt midsommarnummer, där vi presenterade en bildsida och frågade våra läsare: "Vad är nu detta för gubbar?" Ja, det var ju inte bara gubbar, bilderna föreställde, det var också en byggnad, ett konstverk m. m., och så frågade vi, vem som var pappa till konstverket.

Det var ialles sex frågor

och dessa frågor ha nu fått sitt svar. Ingen behöver nu tillbringa sömnlösa nätter i grubbel över gåtorna, ty här nedan meddelas nu lösningen. Så här ser den ut:

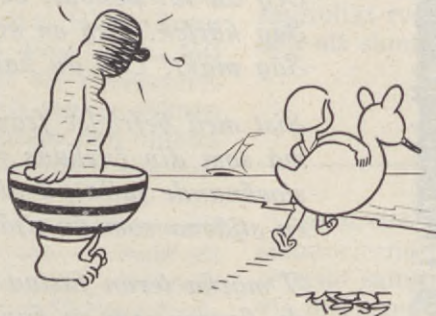
1. Riddarhuset i Stockholm.
2. Carl Milles (Orfeus framför konsert-huset i Stockholm).
3. Herrarna äro från vänster å bilden: Statsminister Per Albin Hansson, jordbruksminister Axel Persson Bramstorp, finansminister Ernst Wigforss, ecklesiastikminister Artur Engberg; till höger: utrikesminister Rickard Sandler, justitieminister Vestman, handelsminister Gustav Möller, försvarsminister Per Edvin Sköld.
4. Kameler (kan också vara dromedarer).
5. Lenin.
6. Ur filmen "Karl den XII" (Kungen — Gösta Ekman).

Den lycklige insändaren

av den först öppnade rätta lösningen befanns vara herr Reinhold Söderholm, Repslagaregatan 11, Stockholm, som till belöning för sin allmänbildning tilldelas 15 kr. (första pris och applåd).

Andra pristagare blev fröken Alice Carlsson, sal 4, avd. 3, Länssanatoriet, Uttran, som alltså får 10 kr. och ej mindre livliga applåder. Tredje pris, 5 kr., går till Eric Johansson, Engelbrekts-gatan 43 B, IV, Stockholm, som dessutom får en extra applåd för att han talat om att kamelen även kallas "öknens skepp".

Allt detta guld kommer under beskyddande former genom postverkets försorg att transporteras till de lyckliga pristagarna.

För övrigt

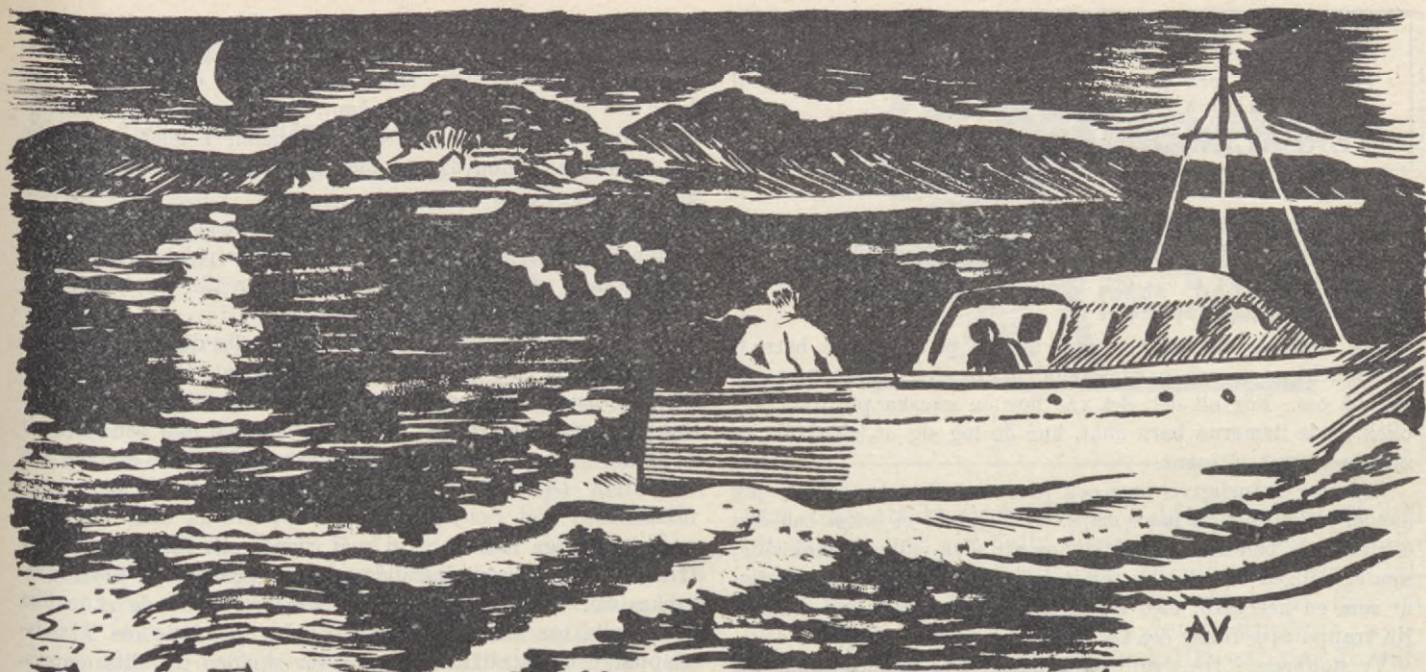
voro alla lösningarna riktiga, på ett undantag när. En herre i Malmö — vars lösning förresten först uppletades av t. f. "notarius publicus" och alltså först öppnades — hade nämligen kallat Lenin för K. G. Ossiannilsson. Att de båda herrarna (till det yttre förstås!) förete en viss likhet, kan nog inte förnekas, men nu var det inte Ossiannilsson utan Lenin. Och därför fick inte Malmö-bon något pris, vilket vi beklaga.

Bättre lycka nästa gång!

— Nej konstapeln, jag är inte full — jag håller på och talar med min fru — och hon blir ju aldrig färdig.

EN FÄSTMÖ ÖVERBORD

AV
Arthur
Möller

Det var just Sixten som berättade det, och jag tror att händelsen kommer i den riktigaste belysningen genom att — inom vissa gränser återges här med hans egna ord.

Först bara en orienterande upplysning om fartyget: En 18 meters halvraacer av mahogny, 12 knop, fyra kojplatser i aktern och i nödfall två föröver. Bemanningen vid detta tillfälle: Albert och Lisa, Rolf och Majken, Sixten och Sonja. Av dessa voro de båda förstnämnda redan eklat förlovade, medan Sixten och Sonja hade tänkt följa deras exempel i september, om inte —. Alla för övrigt självförsörjande kontorister utom Majken, som ger make up — alla i åldern mellan 24 och 30 år.

Härmed lämnas ordet åt Sixten:

Klockan blev nio på kvällen, innan vi var framme i Furu-sund och månen var i det närmaste slut. Sonja ville, att vi skulle sätta oss på terrassen, där det var ljust och musik — men vad sjutton, vi hade ju både kräftor och sprit ombord, så hon blev nedvoterad. I stället kastade vi kroken ett stycke utanför Kejsarbyggnaden för att ha det fridfullt och skränfritt. Rolf tog jollen för att skaffa mera pilsner och bättre belysning.

Och har du sett på — — — efter en halvtimme kom han tillbaka med två dussin och en riktig strålkastare, som han hade fått låna av en ålandsskeppare. Vi riktade den mot sittrummet, och inte var det någon konst att skilja hanarna från hornorna i den belysningen. Vi satt mitt i stråleirkeln och de bör ha kunnat räkna varenda klo vi åt från land. Festligt var det i alla fall, och våra ritualsånger tonade över det stilla vattnet.

Innan vi var färdiga, hade de börjat släcka både på terrassen och i Långa radens fönster. Då var det visst Albert, som kom på idén att låta strålkastaren svepa utmed stranden. Akta vilka scener som avslöjades. Natten var ljum, sista lördagen i augusti till på köpet. Och det hade nog hållits avskedshippor litet varstans i villorna. Det var åtskilliga par som omsling-

rade varandra i trädens skygd men som hastigt skildes åt när strålkastaren bländade dem.

Verkligt roligt hade vi ombord på "Nereid", men jag måste ju ge Majken rätt i att det var något taktlöst. Och det blev heller inte utan följder som ni ska få höra. Vi hade just släckt och gått till kojs, då det började smattra och smälla på båda sidor. Det var två stycken aktersnurror, som hade löpt ut för att bråka med oss — besättningen bestod av sådana, som blivit störda, det kunde vi förstå av vad de ropade till oss. Någon strålkastare hade de visserligen inte, men munspel och grammofon och såg: Albert sov i alla fall som en stock, men vi andra höll krigsråd och beslöt att inte låtsas om dem — vi var ganska sömniga efter allt vad vi fått i oss. Om en stund skulle de nog tröttna och ge sig av.

Men då räknade vi fel. Då vi inte svarade dem, dunsade ett par tomma ölbuteljer mot rufftaket. Det tyckte jag gick för långt. Ville de etablera ett sjöslag så skulle de få sitt lystmäte. Tombuteljer hade vi gott om.

Men då vaknade till och med Albert, och han var inte alls pigg på någon artilleristrid. Han var rädd om sin fina mahognybåt och sina glasrutor förstas. Han gav i stället order om att hiva upp ankaret och sätta igång motorn, själv var han litet för trött att kunna göra något av delarna. Men flickorna, som tyckte att det var förfärligt otäckt med slagsmål, kilade beskäftigt omkring i sina pyjamas. Om det var Majken eller Sonja som fick igång motorn, blev väl aldrig uppklarat. I varje fall gick det som det gick.

Fienden kunde naturligtvis inte följa oss, under hänfulla tillmälen sackade han långt efter i mörkret. När vi hade kört en halvtimme tyckte vi i allmänhet att det kunde räcka, ingen var vidare pigg på att sitta uppe och ta vakten. Det gällde bara att hitta en lämplig ankarplats — men vi hade ju strålkastaren.

Lyckligtvis började det dagas, jag steg i jollen och bogserade allesammans mot en holme med en båtbygga och en inbju-

VERSALE

Tvättpulvret med garantimärket är av utomordentligt hög kvalitet. **Helt svensk vara.**

VERSALEFABRIKEN — Stockholm

dande gräsmatta. Ombord kunde man inte ligga, det luktade för vidbränt. Vi strödde ut våra badkappor på gräset — filtarna hade gått åt — och inom en kvart sloknade vi alla sex efter nattens strapatser.

Jag vaknade vid att en hund nosade på mig. En herre i vit flanellkostym och panama stod några steg längre bort och såg på oss. För all del, det var nog en ganska pittoresk anblick, hade damerna bara anat, hur de tog sig ut, så skulle de inte ha snusat så lugnt.

Jag steg naturligtvis opp och presenterade mig, för att jag anade, att vi låg på hans mark. Det gjorde vi också och den där mannen bad oss vara välkomna att sova vidare i hans villa, som egentligen var alldeles för stor för kobben. Den såg nästan ut som en herrgård, med en bred stentrappa och två altaner. En trappa upp fanns det tre obebodda gästrum.

Vi stannade i tre dygn på holmen. Det kändes skönt att sova i riktiga sängar, och när vi kom ned och hade snyggt upp oss, var det dukat smörgåsbord för sju på den stora altanen. Nästan inga konserver, bara fräscha och nylagade saker. På det kalvfiléet med blandad svamp, vuxen på godset och kronärtskockor. Och ett par flaskor Val d'or, som verkligen piggade upp oss.

Ja, den där mannen hade sina goda sidor, det vill jag visst inte förneka, men... Och det verkade som om han var alldeles förtjust över vårt besök, han hade gått och haft tråkigt på holmen hela sommaren förut, påstod han. Och det är mycket möjligt, ifall han inte haft annat sällskap än kocken, betjänten och trädgårdsdrängen. Sonja frågade honom redan första dagen, varför han inte hade någon hushållerska, var han kanske kvinnohatare? På det svarade han, att han ansåg att kvinnan kunde göra allting lika bra som mannen, om inte bättre, utom att laga mat. Och faktum är att bättre än de dagarna har jag inte ätit, men...

Hur såg han ut? Ja flickorna tyckte alla tre att han var hemskt stilig, men fruntimmer har ju en sådan underlig smak. Distinguerad kunde man möjligen säga, men en sådan där örnprofil som man ser i en del adelsfamiljer, jag tror för min del att han var rätt degenererad. Något skallig uppåt tinningarna han var minst 35 år, och nog syntes det att han hade levat undan. Men det tyckte flickorna förstas bara var "intressant", det gjorde dem nyfikna. Det är bland det farligaste som finns när en flicka blir nyfiken på en karl.

Han berättade om allt möjligt, om Egypten och Indien och Argentina, han måtte ha varit överallt. Och ljög han ihop

sina historier, så gjorde han det styvt. Men han talade egentligen aldrig om sig själv. Man fick inte veta någonting om vem han egentligen var, om han varit gift eller ej, vad han hade för yrke om han hade något, var han bodde på vintern. Flickorna slog förgäves efter hans namn i telefonkatalogen — det fanns telefon därute, men själv använde han den visst aldrig.

Han var artig emot dem på det där gammaldags sättet. Han talade lågt, men så där distinkt som skådespelare. Jag tyckte det verkade affekterat. Han slog aldrig till ett friskt flat-skrautt, bara satt och smålog.

Fastän han var lika chevalerisk emot alla damerna, märktes det att Sonja föll honom mest på läppen. På andra dagen började han flirta med henne. De andra märkte det också. Jag lät dem veta, att det inte alls tilltalade mig och ville att vi skulle ge oss av. De skrattade bara och tyckte att jag var småaktig. Det fanns ingenting att anmärka på hans uppmärksamhet mot Sonja. Och vi skeppsbrutna måste väl visa oss lite vänliga mot en värd som gjorde allt för att vi skulle trivas. Vi hade varit inställda på att ligga ute på kryss i en veckas tid. Och när nu "Nereid" strejkat, så kunde vi ju lika gärna vila oss här ett par dagar. Jag påminde om Ålands-skepparen och strålkastaren som var skulden till alltsammans, men den saken var redan kirrad — herr d'Argenton hade redan på förmiddagen skickat sin egen motorbåt med den till Furu-sund.

Det var naturligtvis mitt eget slarv att han fick tillfälle att prata med Sonja på tumis. På södra sidan av holmen fanns ett par låga klippor, som han speciellt hade låtit jämna och cementera för solbad, man låg som på britsar i 20 graders vinkel. Det var han mycket stolt över. Det började bara bli alldeles för kallt i vattnet därute, att bada när det går under 14 grader är ju självplågeri; och jag fick nog av första doppet. Sonja badar däremot gärna in i oktober — det beror på att hon är varmblodig, brukade hon själv säga — och i det fallet sympatiserade de också. De var nere och doppade sig redan före frukosten, andra dagen medan vi andra låg och sov. Och det brydde jag mig egentligen inte om, för jag har aldrig kunnat tänka mig, att någon kunde ha lust att flirta klockan åtta på morgonen.

Men på andra dagens kväll tyckte jag, som sagt, det började gå lite för långt med ögonkast och komplimanger, och då sade jag också ifrån på skarpen fast jag inte hade medhåll av någon. Sedan hade Sonja och jag en liten scen mellan fyra ögon, och då kom hon med ett par uttryck som jag aldrig hört henne använda förut. De måtte ha varit hämtade ur herr d'Argentons fatabur.

Bland annat fick jag veta, att det dumaste en man kunde göra var att låta en kvinna känna någonting som verkade tvång. Ingenting var mera ägnat att döda känslan hos en

Forts. å sid. 24.

FALUN

~ Bennströms Limpor ~

BREVLÅDA.

Svar till "Förbundsmedlem":

Herr Peterströms obehärskade och ovederhäftiga utfall mot oss i "Sanatoriebladet" äro icke av den art, att de förtjäna någon större uppmärksamhet från vår sida. F. ö. bör man ha överseende med mannen eller åtminstone förstå, att han är förtvivlad över att offentligt ha nödgats erkänna, att den försäljningsartikel i pappersbranschen, vilken fått namnet "Sanatoriebladet" och numera ersätter det förr så populära kängsnöret vid allmänhetens dörrar, trots det vilseledande namnet icke har något som helst med landets sanatorier eller sanatoriepatienter att göra, utan är hans eget privata lilla geschäft.

Vad beträffar Eder förfrågan, hur det förhåller sig med mannens påstående, att vi "gratis sökt få övertaga "Sanatoriebladet", få vi meddela, att detta icke är med sanningen överensstämmande. Vare sig De Lungsjukas Eftervårdskommitté eller senare De Lungsjukas Riksförbund har någonsin fört några förhandlingar med P. i denna sak och har sålunda ej kunnat framställa en sådan begäran. Enligt brev till oss från Patientföreningen på Söderby har P. däremot vid ett tillfälle i början på 1938 uppsökt denna förening och framlagt vissa förslag beträffande "Sanatoriebladet" och De Lungsjukas Eftervårdskommitté. I brevet meddelas, att han därvid hänvisades till oss, men har han aldrig låtit sig avhöra.

Vad Eder andra fråga angår, ligger det ju i öp-

Ett prospekt

från Hermods kan ge Er ett uppslag, som blir av avgörande betydelse för Er framtid.

pen dag, att P:s påstående i Aftonbladet, att 100 lungsjuka har sin fulla försörjning genom försäljning av hans tidning är fullständigt orimligt. Även om man skulle förutsätta, att S. B. har en upplaga på 10,000 ex., blir ju denna upplaga, uppdelad på 100 försäljare endast 100 ex. per försäljare. Även om de skulle ha 15, t. o. m. 20 öre i provision, kunde de ju inte tjäna mer än 15, högst 20 kr. i månaden.

Allmänheten har säkerligen föga intresse av att vi använda vår tidskrifts dyrbara utrymme till att gräla med herr Peterström. Sedan nu allmänheten blivit upplyst om "Sanatoriebladets" rätta karaktär och att Status är det enda officiella organet för Sveriges lungsjuka, ha vi icke heller någon som helst anledning att vidare syssla med herr P. och hans "Sanatorieblad".

Red.

Vid De Lungsjukas Riksförbunds kongress den 15—16 juli antogs följande

RESOLUTION.

De Lungsjukas Riksförbund — som är en sammanslutning av landets sanatoriepatientföreningar och andra de lungsjukas organisationer — samlad till kongress i Stockholm, får härmed uttala sitt livliga ogillande av de privatgeschäfte, som ockra på allmänhetens medlidande med de lungsjuka genom att utgiva och försälja diverse publikationer som exempelvis "Sanatoriebladet" i Stockholm och "Den Lungsjukes Tidning" i Malmö. Allmänheten får nämligen gärna den uppfattningen, att de lungsjukas organisationer stå bakom och stödjade dessa tidningar.

De Lungsjukas Riksförbunds enda organ är "Status", som äges av Förbundet och utgives av Förbundet och dess verkställande organ, "De Lungsjukas Eftervårdskommitté" i Stockholm. Med undantag av de publikationer, vilka företrädesvis till jul utgivas av landets patientföreningar och andra de lungsjukas organisationer har ingen annan tidning än "Status" existensberättigande som organ för landets lungsjuka och De Lungsjukas Riksförbund.

Kongressen vill dessutom fästa allmänhetens uppmärksamhet på, att Förbundet icke har något som helst att skaffa med det s. k. Tuberkulosvårdens Sociala Riksförbund.

Soffan.

Av ELD.

— Är du tokig, sade min fru, inte skall vi ta en bil, det blir alldeles för dyrt.

— Tar vi ingen kommer vi för sent, och det blir i detta fall dyrare, svarade jag och hejdade en öppen droska.

— Det blir för dyrt, suckade hon när hon kröp upp i bilen. Men strax därefter strålade hon upp och sade:

— Vet du vad jag har köpt? Kan du tänka dig?

— En amerikansk mangel?

— Nej, en soffa, en antik gammal rar pinnsoffa med skärningar —

— Som man får märken i ryggen efter, suckade jag.

— Förtjusande rara, söta skärningar — pinnsoffa — antik med kuddar — jag skall ha den i mitt rum — med samma färg som tapeterna — grön —

— Stopp, ropade jag förtvivlat, stopp!

Chauffören stoppade bilen mitt på Gustaf Adolfs torg och förklaringar utbyttes.

— Resonera lugnt och sansat, fortsatte jag därpå. Hur mycket kostar soffskrälet?

— Hur kan du säga så om soffan? svarade hon när bilen åter ryckte i gång. Har du papper och en penna på dig skall jag visa hur den ser ut.

Bilen gungade. Hon fick ett block och en penna, slog upp en fin sida, slickade på pennan, förde den mot papperet och ritade hastigt och omotiverat ett kors och tre kommatecken.

— Besynnerlig soffa, mumlade jag intresserad.

— Förstår du inte att det är den där dumma bilen. Titta nu!

Hon slog upp en ny sida, lade boken ordentligt på knäet och ritade en våglinje. Vid denna linjes ena kant hängde ett päron ned.

— Ett hav, en melon — — (?)

— Å, stönade hon och ritade ett snett streck vid sidan av päronet, en indianklubba i andra änden av våglinjen, en vild sicksacklinje horisontalt ovanför alltihop och några vertikala streck.

— Förstår du nu ungefär? sade hon. Här är en skärning mitt på.

Och hon ritade snyftande och ofrivilligt ett par kråkspark uppe i vänstra hörnet på papperet.

— Du har bestämt blivit lurad, svarade jag med stillsam röst.

Då böjde hon sig fram och stannade bilen. Och medan den stod stilla och Skeppsbrons vilda trafik brusade förbi ritade hon med omsorg och möda en skrinna utan hjul och ropade triumferande:

— Så här ser den ut! Och bara 200 kr. har jag gett för den med skärningar.

Så bilade vi vidare och jag slog upp locket och beskådade den först ritade hireoglyfbilden under djupt allvar och talade:

— Den ser i alla fall inte så dum ut för 200 kr.

För någon liten hämnd skall man väl ha.

Vingåkersgubbens Tjärkräm

Säljes i apotek, kemikalie- och andra affärer. Mångårigt, beprövat medel mot spruckna händer, kylskador etc. och utmärkt för hudens vård i övrigt.

Pris per burk 2: 10, per tub 1: —. Rekvirera å giro nr 57978.

LEOPARDENS DROGHADEL A.-B.

Sveavägen 88 - Stockholm

PATIENTERNAS SPALT

Sommarsöndag i Hällnäs.

Det är en söndag förmiddag med strålände sol över sanatoriets bländvita fasad. Vita sommarmoln segla högt över de blåande bergen i söder och solröken dallrar över samhället. Klockan är snart 11 och alla "uppegångare" ha sökt sig ut i det fria. Överallt i parken och på promenadvägarna möter man dem.

Vicke och jag ströva i sakta mak på de skuggiga gångarna i parken, där de smärta furustammarna stå som pelare i ett tempel. Det susar lätt i de höga kronorna, när sommarvinden drager förbi på sin nyckfulla stråt.

— I dag, du, säger Vicke och tittar upp mot de vita strömolnen, skulle man ha varit ute vid havet. Tänk dej, att ligga ute på kryss i den här präktiga brisen! Brorsan var ute med segelbåten förra söndan. Titta här!

Och han tar upp ett par amatörkort ur plånboken. En segelbåt på solglittrande vågor, en sportstuga skymtande i strandskogen, en härlig vit sandstrand med solbrända "badgäster". Det är sommarens fröjder koncentrerade i bildstorlek 6×9 cm.

Vi titta länge och längtansfullt på de små skärgårdsbilderna och våra tankar gå i samma riktning. Den som vore där!

Men en "lungсотare" har framför allt sinne för realiteter och vi övergå snart till ämnen, som ligga närmare verkligheten, sådan den nu gestaltar sig för oss. Gräsmattan är mjuk och inbjudande och vi slå oss ned i skuggan av de susande tallarna.

— När jag var här första gången för snart 12 år sedan, säger Vicke, då var det inte så här fint och pyntat i sanatoriets omgivning. Hela anläggningen var ju så ny då, bara ett par år, och man hade inte hunnit sätta igång med planeringen. Den här präktiga parken var då bara vanlig tällskog med stenar, stubbar och ris. Vi hade något arbetsterapi den tiden och jag minns, att vi plockade ris och skräp här nere under arbetstimmarna. En ansenlig tid gick förstas också åt till att prata med alla intresserade åskådare, som hängde ut genom fönstren.

Samtidigt planerades den utschaktade jordvallen framför sanatoriets fasad och blev i sinom tid gräsmatta.

För krocketplanen fick man företaga en ansenlig schaktning, då backen sluttade starkt. Vi hade den tiden på vår avdelning en f. d. rallare, en grov, axelbred farbror, som hade en god del av rallarspänsten kvar i kroppen. En dag stod han och såg på arbetslaget, som med svett och möda grävde sig ner i backen och kärrade sten och grus till den nedre slänten. Han såg lite skälmaktig ut, när tippkärran gick av plankan för en av de arbetande och när nästa kärra var fylld var det f. d. rallaren, som högg tag i skacklarna. Det gick med rask fart till slänten där lasset tippades så att det sjöng i plankgången. Det var inte utan att arbetslaget fick respekt för "lungсотaren" efter den uppvisningen.

Så röjdes promenadvägarna upp och "Suckarnas bro"

sträckte sitt spann över den torra stenravinen väster om paviljongen.

Det är många dagsverken, som gått åt för att få allt så trevligt som det nu är. Och en annan, som varit med under pionjärtiden, kan inte undgå att se och tacksamt notera förändringarna...

Sälunda talade Vicke, medan vi lågo där och iakttago den brokiga och skiftande hopen av flanerande söndagsfirare. Det är besökande från alla håll och kanter och sängliggare, som tagit ledigt några timmar från sin enförmiga tjänstgöring för att lapa lite sol. Där poserar just en grupp för kameran och det behövs tydligen ingen särskild uppmaning att se gladare ut, det klingar av skratt i alla tonarter. Och fotografen hör inte heller till de surmulna. —

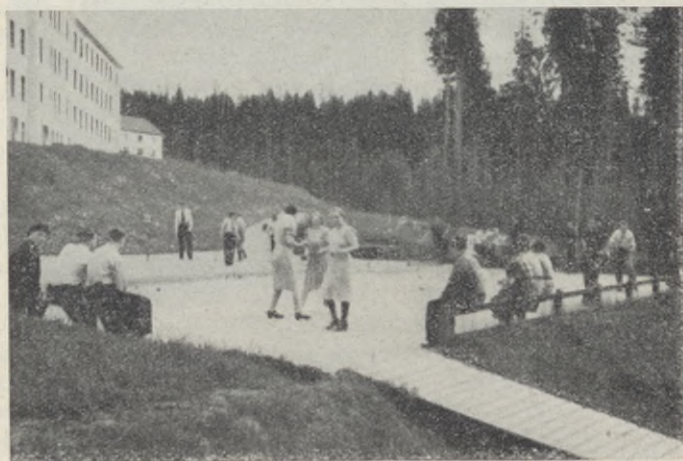
Av sanatoriets 340 patienter torde c:a 200 vara på benen en sån här dag. Mest är det ungdom men det finns ett och annat grånat huvud också. En äldre person har givetvis svårare att anpassa sig i den nya miljön och hänge sig åt den bekymmerslösa stämning, som oftast präglar livet på ett sanatorium. Men har man bara barnasinet kvar så går det. Många gånger kan man också hos den, som överskridit livets middagshöjd finna det mest smittande humör, trots de hårda törnar, som livet givit dem.

— Nej, nu är klockan snart tolv, det är på tiden att man bryter upp, säger Vicke och så promenera vi upp mot sanatoriet.

— I dag är det stekhet på hallen, förmodar en av kamraterna. Innan liggturen är slut osar det bränt, säger han, och torkar svettpärlorna ur pannan.

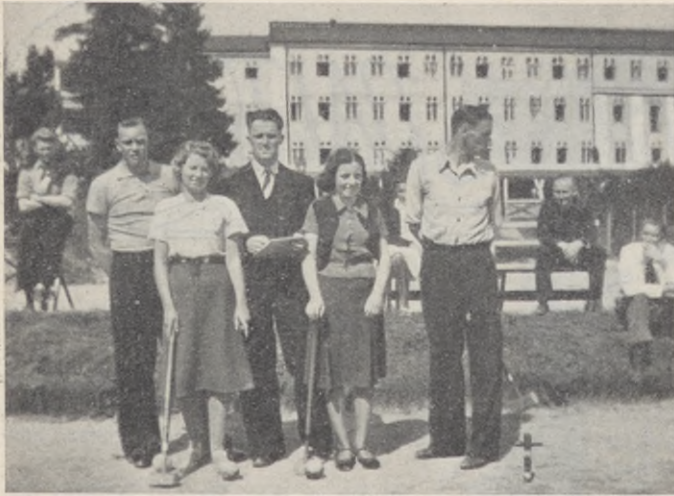
Och med detta kusliga perspektiv framför oss söka vi igen liggplatserna och slöa till i värmen. Det är söndag, sommarsöndag...

Ivan Einarson.

På krocketplanen. (Hällnäs Sanatorium.)

Finallagen i dubbel och domaren.

Krocketävlingar på Länssanatoriet vid Uttran.

Varje sommar anordnas krocketävlingar av patienterna, och så har även varit fallet i år. Dessa tävlingar ha rönt ett stort intresse, och deltagandet har varit stort. Först avverkades en enkel tävlan, i vilken damerna spelade i sin egen klass och herrarna i sin. I denna blev spelet både hårt och spännande, och varje spelare fick använda sig av både skicklighet och finurlighet. Tävligen tog fyra dagar, innan de verkliga mästararna blevo korade. Spänningen steg för varje dag, och det var svårt att i förväg avgöra utgången. Mästararna blevo i damklassen: E. Grundqvist, närmast följd av fjolårets mästarinna A. L. Forsström. I herrklassen: Otto Norberg, närmast följd av B. Forsström.

Senare vidtog en tävlan, i dubbel, mellan damer och herrar gemensamt. Denna tävlan blev om möjligt ännu hårdare än den förra och tog en hel vecka i anspråk. Damerna vunno denna tävlan. Dessa matcher togo längre tid i anspråk än de förra, en semifinalmatch tog hela 2½ timme i anspråk. I dessa matcher visade det sig, att de tävlande på många sätt genom finurlighet, även kunde framhjälpa sin medspelare. Fi-

Ett pinnskjutsförsök under finalen.

nalmatchen gick mellan ett lag damer och ett lag herrar, i vilken damerna utgingo som de segrande.

Publiken utbringade omedelbart ett fyrfaldigt leve för segrarinnorna, som blevo hjärtligt omklappade av sina avdelningskamrater. Lyckliga segrare blevo alltså, Ester Grundqvist och Daisy Book, närmast följda av herrarna Ulldahl—Eriksson. Som tredjelag placerade sig herrar Stark—Forsström. Som domare fungerade Berggren, vilken dömde till allas belåtenhet.

Bertil.

"Johan" och Wickius vunno Kolmårds-golfen.

Det är en strålande solskensdag i mitten av juli. Nere på miniatyr-golfbanan vid Kolmårdssanatoriet råder liv och rörelse. Där tävlas om vem som skall bli årets golfmästare och dito -mästarinna. Träningen för mästerskapstävlingen har varit i gång sedan en längre tid tillbaka och nu gäller det. Det är den avgörande dagen i dag. Skall "Johan" vinna damklassen och Axel Johansson bli den manliga klassens förste pristagare det är frågan. Det är fläkt över spelet. Bollen är ju ett ting som människorna haft fallenhet för i alla tider, den överallt runda och glatta, oberäknelighetens symbol. Tävlade av båda könen är i full fart kring de olika banorna. Och bollarna sen då. Dom är det också full fart på. Ja, skall man uttrycka sig riktigt precisemang så kan man gott säga, att hela ens tillvaro över huvud och framför allt en själv, är en boll, som trillar hit och dit men aldrig riktigt så som beräknat var och är. Det går upp och ned och åt alla fyra hållen. Spänningen är stor och de tävlandes slag räknas med största noggrannhet av funktionärerna. Somliga av hindren äro synnerligen besvärliga och det fordras verkligen en god portion lantmannaflox om de skall kunna klaras.

— Oh, det där besynnerliga hålet, låter det. Det var då märkvärdigt. Skall jag inte kunna få i bollen där. Näääj, ja, notera då 10 slag för mej, utropar en nervös dam, av allt att döma kämpande för att undvika jumbopriset. "Johan" vinner hörs det och tredje avdelningen har erövat dammästerskapet. "Johan" det är bara smeknamnet på fru Linnéa Johansson, som spelat de fem omgångarna på sammanlagt 173 slag. En synnerligen förnämlig prestation, vunnen genom flitig träning och en god portion tur.

Ett par flickor slår sig ned på bänken under lövverket, där jag sitter och tittar på spelet och på bollarna som ibland far utan rim och reson, som nästan allting annat här i livet. Det är ett fasligt fnittrande i det närmaste grannskapet. Ren och oförfalskad stiger den bedärande Norrköpingsdialekten mot Kolmårdens ljusblå sommarhimmel:

— Stå inte och misse så där dant! Då ä inte skapligt så du bär dej åt! Det är de manliga som hålla på med slutspurten. Jämnheten är påfallande och det tycks vara många aspiranter om förstapriset. Många favoriter har slagit "bort" sig, men en utvald samling återstår. Sjätte avdelningen, som ställt upp som favorit, har en man att hoppas på: Torsten Wickius. Skall han lyckas. Applåderna smattra intensivt. Det är just nämnde Wickius som avverkat de fyra sista banorna på lika många slag. Lyckans gudinna log tydligen sitt allra vackraste leende mot honom och snart nog visade protokollen att Wickius gått segrande ur striden och därmed försvarat "sjättes" ära på ett

De bästa i golftävlingen på Kolmården.

utmärkt sätt. Segraren hade 154 slag, tvåan, Druidh, hade 162 och trean "Gotland" 164.

Prisutdelningen förrättades av ordföranden i Nöjeskommittén, sergeant Olof Henriksson, som också utbringade ett fyrfaldigt leve för pristagarna. Inberäknat tröstpristagarna "Mälarn" Ekström och fru Karin Hultqvist!

En varm julivecka är slut. Den har här på Kolmården helt och hållet gått i det rundas och oberäkneligas tecken.

E. J.

På Blommenhofs sanatorium

ha vi, som förut omnämnts, börjat syssla med frågesport. Vi ha haft ett par tävlingar, som avlöpt både muntert och roande. Men om somrarna ha de som äro uppe, mycket annat att roa sig med, som t. ex. golfbana, skjutbana, krocket och coronn m. m., vilket bidrager till att dagarna ej bli så långa. Men sanatorielivet har många gånger inte bara solsidor; det finns ju även s. k. skuggsidor, vilka framträda genom den bristfälliga ekonomi som många måste dras med. Men vi få ju inte klaga, vi kunde ha det sämre. Tack vare allmänhetens stora offervilja, genom bidrag på våra insamlingslistor till julhelgerna ha vi erhållit ganska stor hjälp. Till alla helger har vår syster och övrig personal på många sätt bidragit till stämningens höjande.

Som alla ärade läsare och läsarinor av denna tidskrift veta, är *Status* officiellt organ för de lungsjuka, varför *Status* spridning i större omfattning skulle emotes med största tacksamhet. Därför vill jag nu till sist rikta en vänlig anmaning till alla, såväl sanatoriepatienter som utomstående, att i möjligaste mån sprida *Status*, vilket kan ske på många sätt, dels genom direkt prenumeration eller genom att köpa den hos Blommenhofs patientförening.

Köp, läs och sprid *Status*!

Kem.

Drick alltid

TELLUS KAFFE

Kaffeaktiebolaget **TELLUS**

Kungl.
Hovleverantör

Hälsingborg - Stockholm - Göteborg - Malmö

Från Söderby.

Den 15 juli hade Söderby Patienters Understödsförening sin traditionella sommarfest. Föreningens nöjeskommitté hade på ett utmärkt sätt ordnat med olika attraktioner. Där fanns både skjutbana, "peka rätt" och flera andra trevliga arrangemang. Vid festen förekom också prisutdelning från vårturneringarna i krocket och golf. Yngve Stoops orkester svarade på ett förtjänstfullt sätt för musiken.

Från sommarfesten på Söderby.

En "läskig" bild från sommarfesten.

Brev från Löt.

Med de trevliga valborgs- och 1 maj-festerna ännu i friskt minne har tiden svunnit hän mot härliga sommark dagar. Utöver det vanliga ha olika inslag av underhållning kommit oss patienter till del. Särskilt minnas vi med tacksamhet en av pingst-helgens dagar, då vår populära doktor, Uno Holmstedt, på oförlikneligt sätt uppträdde som bygdemåltalare. — Skratt och applåder, som hördes vida omkring!

Midsommar firades här på Löt på bästa sätt, men den efterlängtdade dansen kring majstången "torkade in" för regnets skull. Vi fingo hålla oss inomhus, men stämningen blev god i alla fall.

Den 18 juli gick den traditionella utfärden till sjöss av stapeln. Kl. halv 10 embarked ett 40-tal patienter jämte underläkare och en del personal på färjan "Granliden", vilken satte kurs på Tynnelsö. Efter ¾ timmes färd på Mälarens bölja, kommo vi fram, kaffe intogs och det gamla Tynnelsöslottet besågs grundligt. Den vackra öns flora och fauna lärde vi känna och avstickare gjordes även till den närbelägna Selaön. Plötsligt drog ett kraftigt åskväder med regn över ön; genast togs

borgen i besittning, där middagen intogs i "riddarsalen" under munter samvaro. Sedan klarnade himlen igen. Hemfärden blev en underbar resa på cirka 2 1/2 timmar. Vår farkost förde oss fram över lugna fjärdar, utmed sköna stränder med lummig grönska, och aftonsolen slösade med sitt glitter på vattnet. Kl. halv 8 på kvällen anlände vi till Löt, ganska trötta men glada över en lyckad färd.

Under en vecka i juli har den sedvanliga golfturneringen pågått, med stort antal deltagare. Den med stort intresse motsedda tävlingen fick en högtidlig begynnelse med "demonstrationståg" och musik. Allas vår "massa" Hj. Nordmark föreställde i ett humoristiskt anförande de olika "kontinenternas stjärnor" för publiken. För varje speldag stegrades intresset och spänningen. Segrare i damklassen blev Maj Hellström och i herrklassen Erik Olsson, vilka nu, jämte sina medtävlare om de främsta placeringarna, ha att vänta fin-fina pris.

Så söka vi gemensamt, efter bästa förmåga, göra tillvaron så omväxlande och rik, vi kunna. Till trevnad och välbefinnande för oss alla.

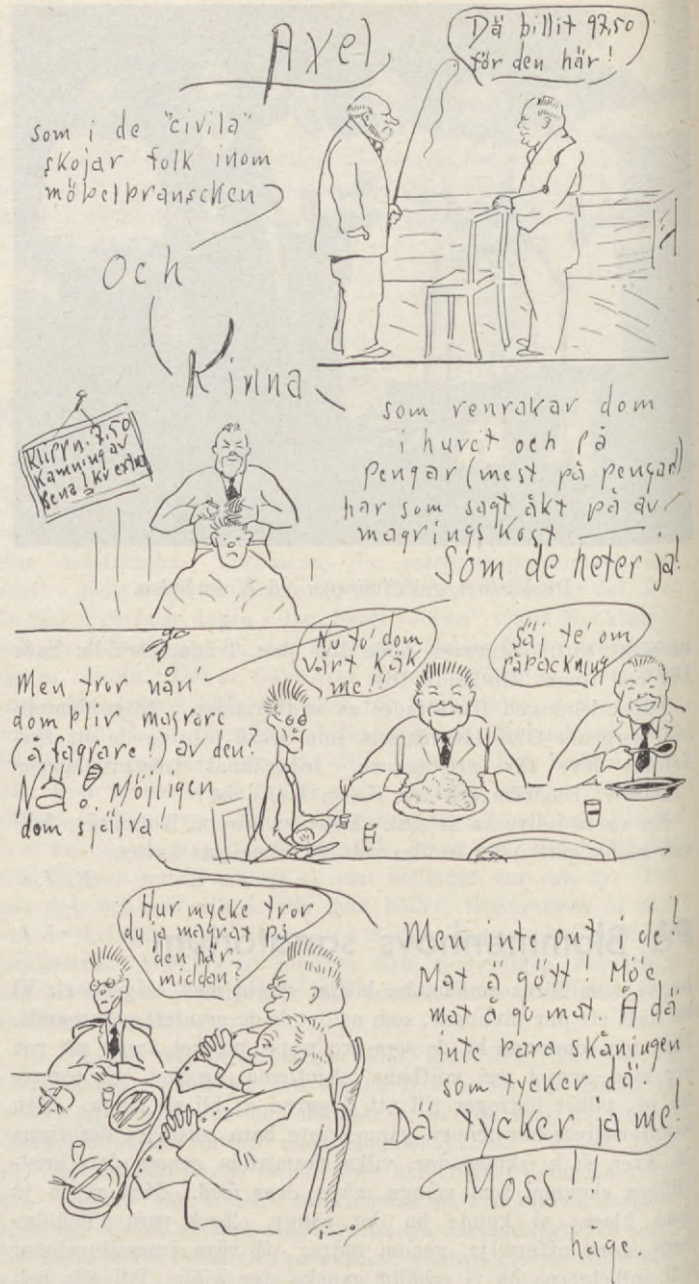
Iv. L.

Målillaskvaller.

Här på M. S. går livet sin gilla gång. Dagarna komma och gå — den ena lik den andra. Men trots denna enformighet blir tiden aldrig direkt lång och det beror naturligtvis främst på dagens indelning i liggturer, promenader etc. "Liggtur, måltid, promenad. Liggtur, måltid, promenad..." Ja, ungefär så där ser "sotarens" dag ut. För utomstående verkar kanske det hela tröstlöst, men har man bara en gång kommit in i tral-len, går det hela som en "dans på rosor". Vilket förstås var litet överordigt. Men det lät så poetiskt och vackert att jag var tvungen att skriva det.

Sommaren har knappast börjat, tycker man, men ändå är den på väg utför med förfärande hastighet. Ja, är det inte höststormarna, som redan sliter i talltopparna?

"Stenpartiet" är vid det här laget tämligen utblommat, men vildvinet på fasaden är tätare och grönare än någonsin och rosenbuskarna nedanför har mycket av sin prakt kvar ännu. Vildvinet har hunnit till andra våningen, förutom i en del "dragfria" vrår, där det kommit ända upp till taket, och längre kommer det nog aldrig, skulle jag tro. Alltid är det någon liten stormby framme och spolierar de uppåtsträvande planerna. Och det är kanske förresten tur att det inte kommer längre. Åtminstone inte upp till nästa våning, där det täcka (och starka??) könet huserar. Här om dagen råkade nämligen en huggorm, som var på jakt efter någon lämplig sparvstek,

i förbifarten förra sig upp till ett fönster på andra våningen, för att undersöka om det möjligen fanns något ätbart. Vilket det inte fanns. I varje fall ingen sparvstek. Den, d. v. s. or-men, inte sparvsteken, fick förresten bråttom att "lägga benen på ryggen", då invånarna innanför fönstret började uppträda synnerligen hotfullt. Ja, det sista hör egentligen inte hit, utan det har jag hittat på själv, som Fridolf Rhudin sa. Men hur som helst, skulle vildvinet växa ända upp till flickorna skulle det ju kunna hända att någon ormstackare hittade dit upp också. Och vilken uppståndelse det skulle bli...! Brrr, förfärligt att tänka på!

På senaste tiden har stridens vågor gått höga här på sanatet. Dock utan att blod flutit. Bort det! Intet varder oss mera fjärran. Vi äro allom fredlige svenske män och kvinnor. "Striden" har istället utkämpats på (miniatyr-)golfbanorna, och i den deltog 34 bistra kämpar, manliga och kvinnliga (mest manliga — förstås!). Åran gällde ingenting mindre än "M. S. Golfmästerskap 1939", i singel och dubbel. För

Schackspalten

Red. av E. Lundin.

PROBLEM n:r 15.

J. Scheel.

Matt i två drag.

PROBLEM n:r 16.

C. E. Lindquist.

Matt i två drag.

PROBLEM n:r 17.

K. Erlin.

Matt i tre drag.

Schackkongressen.

Bertil Sundberg.

Sveriges schackförbunds kongress med turneringar i Alingsås (25 juni—2 juli) räknade 82 deltagare. I mästartklassen segrade Bertil Sundberg, Stockholm. Tre nya svenska schackmästare korades, segrarna i de tre klass I-grupperna: Sture Sundberg, Sundsvall, Walter Quist, Stockholm och O. W. Johansson, Hallsberg. Nästa år hålles kongressen i Örnköldsvik. Här följer nu ett bra vinstparti av segraren i mästartklassen.

DAMBONDESPEL.

B. Sundberg,
Stockholm.

1. d2—d4
2. Sg1—f3
3. e2—e3
4. Lf1—d3
5. 0—0
6. e2—c4
7. Sb1—c3

O. Olsson,
Örebro

- d7—d5
- e7—e6
- Sg8—f6
- e7—e6
- Sb8—d7
- Lf8—e7
- d5×c4

8. Ld3×c4 b7—b5
9. Le4—d3 Lc8—b7

Bättre är 9. b5—b4 jämte c6—c5. Det sistnämnda draget är utomordentligt viktigt för denna spelöppning. Nu hinner svart aldrig göra c5 och följderna visa sig snart i form av ett instängt spel.

10. e3—e4 b5—b4
11. Sc3—a4 0—0
12. Dd1—c2 h7—h6
13. Lc1—e3 Ta8—c8
14. Tf1—d1 Dd8—a5
15. Ta1—c1 Da5—h5

Här har damen ingen framtid utan kommer till och med i livsfara. Men svart har svårt att finna förnuftiga drag.

16. Sa4—c5 Sd7×c5
17. d4×c5 a7—a5
18. Le3—f4 Sf6—d7
19. Ld3—e2 Sd7×c5

Tillfälligt har svart vunnit en bonde, men han får snart ge den tillbaka med ränta.

20. Sf3—e5 Dh5—h4
21. g2—g3 Dh4—f6
22. Se5—d7 Sc5×d7
23. Td1×d7 e6—e5
24. Lf4×h6 g7×h6
25. Td7×b7 Tf8—d8
26. Le2—g4 Tc8—a8
27. Dc2×c6 Td8—d6
28. Dc6—c7 Td6—d2
29. Lg4—f5 Le7—d8
30. Dc7—c4 Ld8—b6
31. Tb7×f7! Lb6×f2+
32. Kg1—h1 Df6×f7
33. Lf5—e6 Ta8—f8
34. Le6×f7+ Tf8×f7
35. Dc4—e6 Lf2—d4
36. De6—g6+ Uppgivet.

LÖSNINGAR.

Problem n:r 12: 1. Tf8.

Problem n:r 13: 1. Te6.

Problem n:r 14: 1. Dd8, Kxc5. 2. Da5. — 1. —, Kxe5. 2. Txe4. — 1. —, Ke3. 2. Da5.

att göra tävlingen så spännande som möjligt spelades den enligt utslagsmetoden. De fåtaliga flickorna voro snart eliminerade, och de sista omgångarna fingo pojkarna utkämpa sins emellan. Till finalen i singel kvalificerade sig Sven Johansson (Gdynia-Sven) och Göte Karlsson, varvid den förstnämnde efter en segsliten fight lyckades trycka ner Göte i skorna. I dubbel segrade E. Tellman och S. Kjellgren. Priserna utgjordes av tennpokaler.

Två, som på grund av väl utvecklad korpulens, har det svettigt i sommarvärmen äro "Axel" och "Kinna". Och då till och

med dr Mascher tycker, att frodigheten är för yppig har de satts på avmagringskost. Till vad verkan det hava kan. Konstnär "Tino" på sjuan, som inom parentes sagt lovat återkomma i Status även framdeles (jojo, jag ser nog hur redaktör Sandrén på Götgatan skrapar med foten och bugar sig med ödmjuk tacksamhet bakom de hornbågade) vässar sitt ritstift för att tillsammans med undertecknad vara en aning elak mot ovannämnda herrar. "Tino" sätter igång med entusiasm och inte utan en viss skadeglädje. Vilket är förklarligt då han är tämligen magerlagd, och sålunda har goda skäl att yvas.

BORÅS

TYGET till den nya **KLÄNNINGEN**
bör Ni köpa hos
JANSON & TYRÉN

DODGE **CHRYSLER**
Person- & Lastbilar 5- och 8-sitsiga
Bilfirman A. Gustafsson - Borås
Tel. 111 45 • 145 03

BORÅS EXPORTAFFÄR
Köpare till
JÄRN- och METALLSKROT samt TEXTILAVFALL
Kråkeredsvägen 6 **BORÅS** Telefon 156 20

FRIDÉNS FÄRGHANDELS A.-B.
St. Brokatan 7 **BORÅS**
Rekommenderas!

HÄLSINGBORG

J. E. PERSSONS Tapetserareverkstad
S:a Storgatan 6 — Tel. 49 86 (In på KFUM:s gård.)
Omstopning samt Klädsel av Möbler och Madrasser.

FRILUFTSFOLK ta alltid in på
KULLASTUGAN i Hittarp
Telefon: HITTARP 52

FOTKLINIKEN ORTO
Kullagatan 15 — Tel. 43 34.

Elektriska högspännings- kraft- och belysningsanläggningar utföras. Modern armatur i rikhaltig sortering.
GUNNERS' Elektrotekniska Byrå.
Utställning: Carlsbgatan 10. (Mitt emot Röda Kvarn.)
Tel.: 226, 2266 och 6578.

MASSAGE - BERGONIE - HÖGSOL
Ingrid Cedergren, Gymn.-dir.
S. Storgatan 23, 4:e vån. hiss — Hälsingborg
(f. d. Bagers Institut). — Telefon 72 62.

Prima, lätta **ASKBETONGPLATTOR** och **-TEGEL.**
Firma C. LJUNGBERG
Tel. kontor 973. Bostad 63.

Elektrisk svetsning,
SMIDEN, JÄRNKONSTRUKTIONER.
Alla slag av mindre och större reparationsarbeten.
Sjöstrand & Hammarlunds Eftr.
Ing. Åke Jönsson.
Kvarnstensgatan. Tel. 636, 63 36.
FÖRSLAG PÅ BEGÄRAN.

Den som värdesätter
gott vetebröd och småkakor köper från
SPANGBERGS BAGERI
Engelbrektsplan 3 Telefon 108 42

NYA SNICKERIFABRIKEN
GÅNGHESTER
BYGGNADSSNIKKERIER - TRÄVAROR m. m.
Tel. 128 01 - Borås

AKTIEBOLAGET HJ. NYLANDER
BORÅS
Pappersaffär en gros.
PÅSFABRIK samt **TRYCKERI**
Alla slags trycksaker utföras.

BYGGMÄSTARE
AXEL SAHLBERG
6:te Villagatan 5 Telefon 133 06
Utför alla slags
Nybyggnader - Ombyggnader och Reparationer

STOCKHOLM

Ljunglöfs Litogr. A.-B.
Igeldammsgatan 22 - **STOCKHOLM** - Telefon 23 37 50
Boktryck - Blecktryck - Offsettryck

AKTIEBOLAGET
BJÖRKLUND & WEDIN
Entreprenörer för GAS, VATTEN, VÄRME, AVLOPP.
Nyanläggningar, Reparationer.
LINNÉGATAN 56 — STOCKHOLM
Tel.: 62 71 31, 62 71 32. Efter kontorst.: 41 80 68, 25 31 14

DAWID FORSBERG & C:o
(Innehavare: **EKENBERG & RYDBERG**)
Solnavägen 109 — Telefoner 33 52 39, 33 76 99
UTLÄNDSKA TRÄSLAG OCH FANÉR

ENGELSK KOKS
till värmeledning, Antracit, Koks och Kol, Brunkols-
briketter till hushåll köpes med fördel från
Carl Peterson & C:o
Valhallavägen 17, Stockholm. — Tel.: 33 08 46, 30 14 30.

STENBERGS
ALLT I PAPPER OCH BINDGARN
Maskintillverkar den praktiska breda bärkassen.
Telefoner: 43 06 09, 43 03 87, 43 03 67, Linjeväljare.

Införda anbud å
MÅLERIARBETEN
Arbetet utföres omsorgsfullt.
Endast prima material användes.

MÅLERIFIRMAN
OLOF NILSSON A.-B.
Kungl. Hov-
leverantör
Kontor: Malmkillnadsgatan 45. Tel. 10 74 28
Verkstad: Luntmakaregatan 42. Tel. 20 30 80

Patienternas Förening

Telefon:
23 40 10
Postgiro:
3721

Alla handarbetsgarner erhållas fördelaktigt från Otto Elmgrens A.-B. Särskilda fördelar äro: firmans enorma sortering av alla slags garner samt lägsta möjliga priser.

Otto Elmgrens AB.

L:a Nygatan 19

Stockholm

ÖSTERMALMS MURBRUKS A.-B.

Stockholm.

Bromma Metallfabrik

UTSTÄLLNING och DETALJFÖRSÄLJNING
Ullsundavägen 34 - (Brandkårshuset)

Tel. Verkst. 25 76 26, Bost. 25 67 25

Tillverkar och försäljer all slags belysningsarmatur.
Specialité: KRISTALLKRONOR.
Renoveringar o. reparationer. — Radio.

Wald. Waldén A.-B.

Triewaldsgränd 2

Telefon: 10 06 56

BYGGNADS- OCH MÖBLERINGSMATERIAL

BETALD ANNONSPLATS

AUG. ANDERSSON SPECERI- och KÖTTAFFÄR

Bondegatan 33 B — STOCKHOLM — Telefon 41 35 85

Alltid förstklassiga varor till billiga priser.
Affär i Enskede: Odelbergsvägen 32
49 16 84 KÖTT och SPECERIER

Civilingenjör

GUNNAR LINDELL

Kungsgatan 48 — Telefon 10 23 16

Utför alla slags arbeten inom husbyggnadsbranschen.

WELIN & PERSSON

Vasagat. 48, 4 tr. BYGGNADSFIRMA Telefon 20 97 37

NYBYGGNADER
OMBYGGNADER
REPARATIONER

ERICSSONS PLATTSÄTTNING

Tranebergsvägen 50, - Traneberg - Telefon 25 66 85

PLATTOR - KAKELUGNAR - ÖPPNA SPISLAR

ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och komfortablaste hotell.

Fullständigt toaletttrum med bad till enkelrum och dubletter.
FÖRSTKLASSIG RESTAURANT UTMÄRKT FESTVÄNING
Moderata priser Dans måndag o. fredag
Tel. Namnanrop. Hovmästarna direkt linje 45 67.

Ni som gilla frisk luft

använd fönsterhaken

PRINCE

ty den är stormsäker och reglerbar.

Till salu i alla järnaffärer.

Engrosförsäljare

Fehrlins Handels- & Fabriksaktiebolag STOCKHOLM

Telefon 23 33 40

A. Z. SELLBERGS ÅKERI A.-B.

Ynglingagatan 4 — STOCKHOLM — Tel. (växel) 23 05 10

Transporter av alla slag med hästar och bilar
Leverans av grus och singel, sand och matjord m. m.

GÅRDSRENHÅLLNING — SCHAKTNINGAR
RIVNINGAR — GRÄVMASKINSARBETEN

HILMA JOHANSSON

FISK- & KRÄFTHANDEL

31—32 Östermalms Saluhall — STOCKHOLM

Telefoner: 62 51 40, 61 04 71, 61 25 26

WILLIAM MÖLLERFORS MÅLERIFIRMA

Skänegatan 51 - Telefon 42 02 12

Bostad: Eliegatan 23, Sundbyberg. Telefon 28 00 75

REKOMMENDERAS.

LUMP och METALL

Skrot uppköpes till dagens högsta priser.

Firma J. A. JACOBSSON

YNGLINGAGATAN 6 - Tel. 33 38 87

Elektriska A.-B. Brolin & Malmström

Entreprenör för Stockholms Elektricitetsverk

Apelbergsgatan 48 Telefon 23 28 85

Kraft-, belysnings- och ringledningsinstallationer.

BEGÄR KOSTNADSFÖRSLAG

OSKARSONS LAGER

MANUFAKTUR, TRIKÅ och KORTA VAROR

Kungsgatan 70

Tel. 23 22 25.

Hornsgatan 8

Tel. 40 85 99.

Försäkra Eder i

Östra Sveriges Erkända Centralsjukkassa

Område: Stockholms, Uppsala och Gotlands län. Över 100 lokal-sjukkassor underlättat medlemskap. — Begär upplysning Drottninggatan 17, Stockholm. Tel. 11 87 54, 10 12 66.

Sök inträde medan Ni är frisk, då sjukdom drabbar Eder är det för sent!
Inträdesålder 15—39 år.

ÅSTRÖM & CO - METALLFABRIK

SMEDSUDDEN - STOCKHOLM

Tillverkar all slags armatur.

Utför reparationer.

Telefon 50 26 72

Telefon 50 26 72

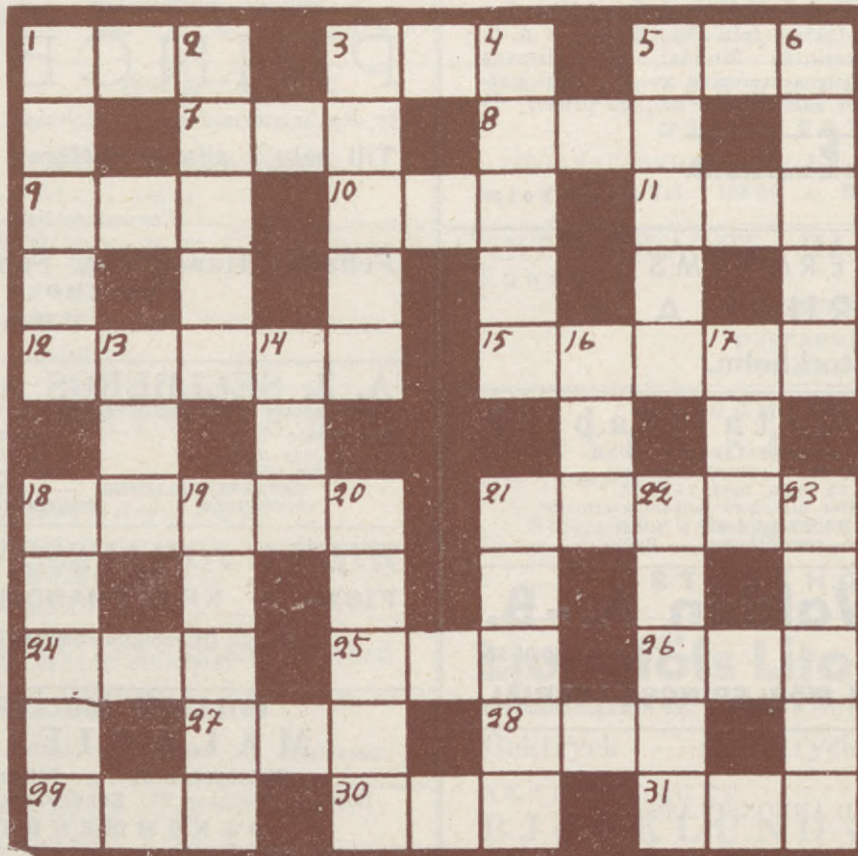
GYNNA ANNONSÖRERNA

KORSORD N:r 8

Vågrät.

1. Underst på båt.
3. Duger som tak-täckning.
5. Kallar oss ut till skog och mark.
7. Ibland hart när ointaglig.
8. Få expressbudena göra.
9. Från den som är i nödläge.
10. I men ej på skida.
11. Början till linne-duk.
12. I daglig förbindelse.
15. Där någon upp-träder.
18. Till jordbruket hörande.
21. Kan man säja den har som drab-bas av olyckan.
24. Stycke.
25. Tycks den ha fått som tackar nej.
26. Liten byggnad.
27. Gärning.
28. Bosatt i östersjö-provins.
29. Flod.
30. Slut.
31. Har ni Dalén att tacka för.

13. Främst för egois-ten.
14. Rustar för ut-ställning.
16. Har mängen bundit för egen rygg.
17. Enkel tilltala.
18. Var Gösta Ek-man.
19. Musikstycke.
20. I väv.
21. Musikinstrument.
22. Ord som innebär oerhört.
23. Kan man komma till.

Lösningar till korsord n:r 8 skola vara oss tillhanda *senast före den 1 okt.* För den först öppnade rätta lösningen betalas 5 kr. Pristagarens namn meddelas i oktobernumret.

Glöm ej att frankera kuvertet. Redaktionen löser ej otillräckligt frankerad försändelse, innehållande korsord. Klistra alltså på ett 15-öres (inom Stockholm 10-öres) frimärke och skriv "lösning till korsord n:r 8" på kuvertet.

Lodrat.

1. För smörtillverkning.

2. Finsk älv med historiskt intresse.
3. Bom.

4. Ha göteborgare dille på att göra.
5. Till och med på

- 1800-talet vanlig företeelse i landet.
6. Bära tungt.

Lösning till Midsommarskorsordet.

Ar. 63. Meny. 64. Galt. 66. Stadgan. 67. Bariton.

rin. 46. Emir. 50. Aria. 55. Åke. 58. Red. 59. Nya. 60. Aga. 61. Pli. 63. Ma. 65. TT.

Vågrät.

1. Framben. 6. Ostvart. 12. Karo. 14. Eran. 15. Tå. 17. Konstsmak. 20. Dl. 21. Asp. 23. Kåk. 24. Pil. 25. Barnsko. 27. Affärer. 29. Uri. 30. All. 31. Tre. 32. Åta. 33. Skrivstilar. 36. Öga. 37. Nit. 39. Informerade. 45. Rev. 47. Örn. 48. Dop. 49. Hat. 51. Amnesti. 52. Epikure. 53. Via. 54. Nål. 56. Sia. 57. Er. 58. Ringknapp. 62.

Lodrat.

1. Fatabur. 2. Ak. 3. Mak. 4. Bromsar. 5. Eon. 7. Sem. 8. Travfel. 9. Vak. 10. An. 11. Tallrad. 13. Stå. 16. Åsar. 18. Skolvarning. 19. Skattsedeln. 20. Diet. 22. Prsigivna. 24. Präriehus. 26. Kli. 28. Fri. 34. Kan. 35. And. 38. Travers. 40. Fösning. 41. Ört. 42. Rop. 43. Apispar. 44. Stea-

Den först öppnade rätta lösningen till midsommarskorsordet hade insänts av *Olga Peterson, Kungshults Sanatorium, Hälsingborg*, som alltså får första pris, 10 kr. Andra pris, 5 kr., tillföll *Birger Gillström, Vasa Sjukhus the.-avdelning, sal 161, Göteborg*. Pengarna kommer på posten.

En fästmö överbord.

Forts. från sid. 14.

nobel och friboren natur. För övrigt hade hon börjat tvivla på att jag egentligen någonsin intresserat mig för hennes psyke. Inte hade jag egentligen försökt tränga in i hennes väsens egenart. På två dagar hade en annan förstätt henne bättre än jag på åtta månader.

Då anade jag vad klockan var slagen, särskilt när Sonja varit lite konstig en tid, men inte trodde jag att det skulle gå så raskt.

På onsdag morgon skulle vi ge oss iväg, det hade jag genomdrivit fast det inte kunde ske för egen maskin. Han skulle bogsera oss till Furusund med sin båt. Klockan tio skulle vi

äta en liten avskedsfrukost — men Sonja saknades. Herr d'Argenton meddelade oss, att hon tyvärr hade feber — kanske förkylning — och måste stanna i sin säng. Men hon lät hälsa, att vi inte skulle vänta på henne — hon kom efter till Stockholm så snart hon kände sig litet bättre.

Under sådana förhållanden kunde inte herr d'Argenton lämna sin gäst i sticket — trädgårdsdrängen fick bogsera oss i stället... Han följde oss till bryggan och de andra utgöt sig i tacksägelse.

Men det var väl ändå lite för mycket begärt att jag också skulle tacka. Fast kanske ändå. På det sättet lärde jag känna Sonja i tid. På tre dagar. Det hade varit sämre om vi hunnit bli eklat förlovade — kanske gifta.